

29 projektai paaugliams

Dorinio ugdymo projektai, skirti Lietuvos tūkstantmečiui paminėti

ŠVIETIMO IR MOKSLO
MINISTERIJA

ŠVIETIMO PLĖTOTĖS
CENTRAS

LIETUVOS KATECHETIKOS
CENTRAS

29 projektai paaugliams

Dorinio ugdymo projektai, skirti Lietuvos tūkstantmečiui paminėti

Švietimo aprūpinimo centras
Vilnius
2008

UDK 37.034(474.5)
Dv46

Sudarė Daiva SADAUSKIENĖ ir Vilija ZELIANKIENĖ

Recenzavo doc. dr. Andrius SPRINDŽIŪNAS

Leidinį galima rasti interneto svetainėse www.sac.smm.lt; www.pedagogika.lt

ISBN 978-9986-03-634-0

Turinys

Įvadas	4
Projektai ir jų dalyviai	5
Gimtas kraštas ir jo įdomios asmenybės	7
1. Laikas bėga, bet praeitis išlieka	9
2. Lietuvos kraštotyros paveldas ir kultūrų sandūra	10
3. Bendraukime ir bendradarbiaukime visi	11
4. Šiaulių krašto paveldas pasitinkant Lietuvos tūkstantmetį	12
5. Paslapingoji žemė	13
6. Kazimiero dvasia gyva	14
7. Pažinkime kraštą per žmogų	15
8. Lietuvos žmonės, kuriais mes didžiuojamės	16
9. Lietuvos žmonės, kuriais mes didžiuojamės	17
10. Religinės kultūros puoselėtojas, kunigas ir poetas Kazimieras Vaičionis	18
Tolerancija. Gerumo akcijos	19
11. Būkime tolerantiški	21
12. Kultūrų ir tradicijų sandūra įvairiose religinėse ir tautinėse bendruomenėse	22
13. Būkime tolerantiški	23
14. Visi mes skirtingi, tačiau lygiateisiai	24
15. „Mylėkite vieni kitus, kaip aš jus mylėjau“ (Jėzus Kristus)	25
16. Priimk kitą ir kitokį	26
17. Būkime tolerantiški	27
18. Gerumo niekada nebus per daug	28
19. Tikėjimas. Viltis. Meilė	29
20. Būkime tolerantiški: pasaulis priklauso ne tik man	30
Gyvybė, šeima ir asmenybės raida	31
21. Ginčų mokyklėlė „Išminties grūdai“	33
22. Šeima – geroji naujiena trečiajam tūkstantmečiui	34
23. Pagrindinių dorybių ugdymas paauglystės laikotarpiu	35
24. Ką darai, tu ir tampa	36
25. Gyvybė – brangiausia vertybė	38
26. Gyvybė – pats didžiausias stebuklas	39
27. Gyvybė – brangiausia vertybė!	40
Dorinis ugdymas ir informacinės technologijos	41
28. Įdomus pažinimo kelias	43
29. Krikščionybė – šiandieninės mūsų kultūros pamatas	44

1009-uosius metus, kai pirmą kartą pasaulio rašytiniuose šaltiniuose buvo paminėtas Lietuvos vardas, galime vadinti Lietuvos perėjimo iš bevardės egzistencijos į Vakarų civilizaciją pradžią. Ši data neatsiejama nuo krikščioniškųjų misijų, Lietuvos įvesdinimo į krikščionybę, nes mūsų tėvynė paminėta kaip misionieriaus šventojo Brunono žūties vieta. Taigi, neatsitiktinai 2007–2008 mokslo metais Švietimo plėtotės centras ir Lietuvos katechetikos centras organizavo religinės ir šviečiamosios veiklos projektų, skirtų Lietuvos tūkstantmečiui paminėti, konkursą 7–8 klasių mokiniams. Kiekvienas projektas yra idėja, kaip paakinti paauglius savo fantaziją, kūrybingumą, kritinį mąstymą, energiją nukreipti domėjimosi turtingu tėvynės paveldu, jos šiandienos realijomis bei gražesnės rytdienos kūrimo link. Šio leidinio tikslas – pateikti Lietuvos mokytojams konkrečių idėjų doriniam mokinių ugdymui.

Garsus mokymo ir mokymosi konsultantas Geoff Petty teigia, kad tinkamai panaudoti projektai yra „galingi pedagogo ginklai“. (Šiuolaikinis mokymas, V., 2007, p. 343) Jie suteikia mokiniams galimybę panaudoti savo įgūdžius ir žinias, kad dar geriau suprastų tai, ko mokosi. Įgyvendinant projektus mokiniams tenka remtis kūrybingumo, problemų sprendimo, įvertinimo, sintezės ir analizės gebėjimais. Dorinio ugdymo procese siekiama padėti mokiniams suprasti moralę ir religiją, ugdyti mąstymą, sąžinę ir kurti pozityvų, bendrosiomis dorinėmis vertybėmis grindžiamą santykį su savimi, kitais žmonėmis ir pasauliu, tad projekto metodas šiuo atžvilgiu ypač tinkamas. Projekto metu mokiniai įsitraukia į aktyvią veiklą, tiria konkrečią situaciją, susipažįsta su išskirtinėmis asmenybėmis ir mokosi iš savo patirties; visa tai itin asmeniškai veikia į projektą įsitraukusius mokinius ir leidžia jiems kurti savo vertybines nuostatas, augti atsakingomis, mąstančiomis ir kūrybingomis asmenybėmis. Projekto dalyviai mokosi bendradarbiaudami, o tai gerina mokinių elgesį, savigarbą ir svarbiausia – požiūrį vienas į kitą. Paaugliams bendraamžiai yra ypač svarbūs, tad jei mokytojas gebės juos sudominti viena ar kita projektine veikla, lūkesčius viršijančių rezultatų neteks ilgai laukti. Kiekvienas žmogus trokšta būti priimtas, mėgstamas, gerbiamas tiesiog už tai, kas ir koks jis yra. Todėl tinkamai parengtas projektas gali tapti būdu mokiniams geriau vienas kitą pažinti, pastebėti kiekvieno unikalius gebėjimus ir talentus.

2007–2008 mokslo metų religinės ir šviečiamosios veiklos konkursui pateikti 29 projektai, kurių tikslai šie:

- » Ugdyti(s) religinę, tautinę toleranciją, skatinti daugiatautės kultūros dialogą.
- » Ugdyti(s) tautinį, religinį, kultūrinį tapatumą ir pasididžiavimą tėvyne Lietuva, jos istorija ir asmenybėmis.
- » Skatinti mokinius domėtis gimtojo krašto ir Lietuvos kultūros paveldo vertybėmis, jas puoselėti.
- » Ugdyti mokinių kūrybingumą ir kultūrinį sąmoningumą.
- » Skatinti pozityvias mokinių nuostatas ginant vaiko teises, puoselėjant gyvybės ir gerumo vertę, pilietinę drąsą ir iniciatyvą.

Projektus galima suskirstyti į tokias grupes:

❶ **Gimtas kraštas ir jo įdomios asmenybės.** Šios grupės projektų dalyviai, geriau pažinę tėvynės istoriją, tradicijas, išskirtines mūsų šalį praturtinusias ir tebeturtinančias asmenybes, kviečiami patys tapti atsakingomis Lietuvą kuriančiomis asmenybėmis.

❷ **Tolerancija, gerumo akcijos.** Šie projektai – tai atsakas į šiandienės Lietuvos realijas: žmonių susvetimėjimą, tolerancijos kitam ir kitokiam stoką, iš to kylančias baimes ar net agresiją. Šių projektų dalyviai raginami domėtis kitomis tautomis, religijomis, asmeniškai susipažinti su jų atstovais, lankyti vienišus pagyvenusius žmones, bendrauti su negalia turinčiais asmenimis. Tokia veikla plečia mokinių akiratį ir skatina būti jautresnius ir tolerantiškesnius tiems, kurių tautybė, pažiūra ar gebėjimai yra kitokie nei jų pačių.

❸ **Gyvybė, šeima ir asmenybės raida.** Tai grupė projektų, itin orientuotų į mūsų tėvynės ateitį – darnią vaiko asmenybės, kurios pamatas padedamas šeimoje, raidą. Šiandieniai paaugliai yra tie, kurie po metų, kitų kurs vienokią ar kitokią Lietuvą. Kokius vaikus užauginsime, tokią tėvynę turėsime.

❹ **Dorinis ugdymas ir informacinės technologijos.** Ketvirtąją grupelę sudaro du projektai, išsiskiriantys savo novatoriškumu, siūlymu doriniam paauglių ugdymui taikyti naujausias informacines komunikacines technologijas.

Viliamės, kad šis leidinys taps ne tik idėjų banku kiekvienam, kuriam svarbus dorinis vaikų ugdymas, bet ir bus paskata dalytis tarpusavyje geromis idėjomis bei jas įgyvendinti.

Daiva SADAUSKIENĖ

Lietuvos katechetikos centro mokytojų kompetencijos tobulinimo koordinatore

Projektai ir jų dalyviai

Gimtas kraštas ir jo įdomios asmenybės

1. Radviliškio rajono Grinkiškio Jono Poderio vidurinė mokykla. Projektas **Laikas bėga, bet praeitis išlieka**. Vadovė – direktoriaus pavaduotoja ugdymui *Aurelija Blėdienė*.
2. Kaišiadorių rajono Antakalnio pagrindinė mokykla. Projektas **Lietuvos kraštotyros paveldas ir kultūrų sandūra**. Vadovės – *Rasa Aleksejūnaitė* ir *Virginija Unguraitienė*.
3. Kaišiadorių rajono Kalvių pagrindinė mokykla. Projektas **Bendraukime ir bendradarbiaukime visi**. Vadovė – tikybos ir technologijų mokytoja *Aušra Subačienė*.
4. Šiaulių „Romuvos“ pagrindinė mokykla. Projektas **Šiaulių krašto paveldas pasitinkant Lietuvos tūkstantmetį**. Vadovės – tikybos ir etikos mokytojos *Violeta Dališanskienė* ir *Violeta Višniauskienė*.
5. Šilutės Martyno Jankaus pagrindinė mokykla. Projektas **Paslaptingoji žemė**. Vadovės – tikybos vyresnioji mokytoja *Rolanda Saulevičienė* ir etikos mokytoja *Rita Zdanevičienė*.
6. Alytaus Putinų vidurinė mokykla. Projektas **Kazimiero dvasia gyva**. Vadovė – katalikų tikybos mokytoja metodininkė *Vydonė Pangonytė*.
7. Anykščių Jono Biliūno gimnazija. Projektas **Pažinkime kraštą per žmogų**. Vadovės – etikos mokytoja *Regina Budreikaitė*, katalikų tikybos mokytojos *Neringa Augustinavičienė* ir *Alvyra Tuskenienė*.
8. Anykščių rajono Kavarsko vidurinė mokykla. Projektas **Lietuvos žmonės, kuriais mes didžiuojamės**. Vadovė – tikybos ir etikos mokytoja *Neringa Vilkytė-Augustinavičienė*.
9. Panevėžio rajono Karsakiškio Strazdelio pagrindinė mokykla. Projektas **Lietuvos žmonės, kuriais mes didžiuojamės**. Vadovė – tikybos vyresnioji mokytoja *Sandra Pribušauskienė*.
10. Rokiškio rajono Panemunėlio pagrindinė mokykla. Projektas **Religinės kultūros puoselėtojas, kunigas ir poetas Kazimieras Vaičionis**. Vadovė – katalikų tikybos mokytoja *Virginija Mikalauskienė*.

Tolerancija, gerumo akcijos

11. Šiaulių Aukštabalio vidurinė mokykla. Projektas **Būkime tolerantiški**. Vadovė – direktoriaus pavaduotoja ugdymui *Kristina Umbražūnienė*.
12. Telšių „Germanto“ vidurinė mokykla. Projektas **Kultūrų ir tradicijų sandūra įvairiose religinėse ir tautinėse bendruomenėse**. Vadovės – etikos mokytoja *Nijolė Lidikauskienė*, katalikų tikybos mokytoja *Kristina Dargevičienė*.
13. Radviliškio rajono Pociūnėlių pagrindinė mokykla. Projektas **Būkime tolerantiški**. Vadovė – tikybos ir etikos mokytoja *Aldona Poškevičienė*.
14. Kauno Aleksandro Puškino vidurinė mokykla. Projektas **Visi mes skirtingi, tačiau lygiateisiai**. Vadovė – etikos mokytoja ekspertė *Irina Stanislovavičienė*.
15. Jonavos Justino Vareikio pagrindinė mokykla. Projektas **„Mylėkite vieni kitus, kaip aš jus mylėjau“ (Jėzus Kristus)**. Vadovės – mokyklos direktoriaus pavaduotoja ugdymui *Ona Kukliauskienė*, tikybos mokytoja metodininkė *Irena Beinorienė* ir etikos mokytoja metodininkė *Vida Lukoševičiūtė*.
16. Kauno Juozo Urbšio vidurinė mokykla. Projektas **Priimk kitą ir kitokį**. Vadovas – kapelionas Bažnytinės teisės daktaras *Pedro Pich*.
17. Klaipėdos „Gabijos“ pagrindinė mokykla. Projektas **Būkime tolerantiški**. Vadovė – etikos mokytoja *Oksana Asačiova*.
18. Kalvarijos savivaldybės Jungėnų pagrindinė mokykla. Projektas **Gerumo niekada nebus per daug**. Vadovė – etikos mokytoja *Nijolė Bendaravičiūtė*.

19. Ukmergės Užupio vidurinė mokykla. Projektas **Tikėjimas. Viltis. Meilė**. Vadovės – mokytojos *Sigutė Žiedelienė* ir *Virgilija Markevičienė*.
20. Klaipėdos Gedminų pagrindinė mokykla. Projektas **Būkime tolerantiški: pasaulis priklauso ne tik man**. Vadovės – etikos mokytoja, vyresnioji socialinė pedagogė *Jūratė Bagdonaitė-Pašilienė* ir tikybos vyresnioji mokytoja *Reda Kadžiulienė*.

Gyvybė, šeima ir asmenybės raida

21. Kupiškio rajono Subačiaus gimnazija. Projektas **Ginčų mokyklėlė „Išminties grūdai“**. Vadovė – psichologė *Rasa Krikščiūnienė*.
22. Kelmės rajono Užvenčio Šatrijos Raganos vidurinė mokykla. Projektas **Šeima – geroji naujiena trečiajam tūkstantmečiui**. Vadovė – vyresnioji etikos ir katalikų tikybos mokytoja *Grażina Vileikienė*.
23. Kauno rajono Akademijos Ugnės Karvelis gimnazija ir Kauno „Versmės“ vidurinė mokykla. Projektas **Pagrindinių dorybių ugdymas paauglystės laikotarpiu**. Vadovės – tikybos mokytoja metodininkė *Julė Vakietienė* ir tikybos vyresnioji mokytoja *Lina Brazienė*.
24. Skuodo rajono Lenkimų Simono Daukanto pagrindinė mokykla. Projektas **Ką darai, tuo ir tampi**. Vadovė – direktoriaus pavaduotoja ugdymui, katalikų tikybos mokytoja *Aleksandra Simutienė*.
25. Vilniaus rajono Bezdonių Julijaus Slovackio vidurinė mokykla. Projektas **Gyvybė – brangiausia vertybė**. Vadovė – katalikų tikybos vyresnioji mokytoja *Inesa Mackevič*.
26. Lazdijų rajono Seirijų Antano Žmuidzinavičiaus vidurinė mokykla. Projektas **Gyvybė – pats didžiausias stebuklas**. Vadovė – tikybos mokytoja *Reda Tarasevičiūtė*.
27. Klaipėdos „Gabijos“ pagrindinė mokykla. Projektas **Gyvybė – brangiausia vertybė!** Vadovė – psichologo asistentė, etikos mokytoja *Janina Kriukovskaja*.

Dorinis ugdymas ir informacinės technologijos

28. Jonavos „Neries“ pagrindinė mokykla. Projektas **Idomus pažinimo kelias**. Vadovės – etikos mokytoja *Irena Venskūnienė*, katalikų tikybos mokytoja *Regina Určinskienė*, informacinių technologijų mokytoja *Nomeda Urbonavičienė*.
29. Kupiškio rajono Šepetos Almos Adamkienės pagrindinė mokykla. Projektas **Krikščionybė – šiandieninės mūsų kultūros pamatas**. Vadovė – istorijos, geografijos, etikos mokytoja *Renė Sankauskienė*.

**Gimtaasis kraštas
ir jo įdomios asmenybės**

Gimtasis kraštas ir jo įdomios asmenybės

Aktualumas. „Paaugliams labai svarbu turėti savo didvyrį, idealą, į kurį galėtų lygiuotis, kuriuo galėtų sekti, žavėtis. Tokiais didvyriais dažnai tampa dirbtinai žiniasklaidos sukurti herojai. Besižavėdami laikinu savo „didvyrio“ populiarumu, paaugliai taip ir neatranda prasmingesnių harmoningos asmenybės augimo šaltinių.“ (N. Augustinavičienė) Tyrinėdami garsių savo kraštiečių (K. Vaičionio, A. Strazdo ir kitų) gyvenimo kelią, mokiniai aiškinsis, kokie įvykiai, žmonės, apsisprendimai lėmė šių žmonių tapsmą neeilinėmis asmenybėmis ir kokias moralines bei kultūrines vertybes žymiosios asmenybės puoselėjo.

Siekiant išsaugoti lietuviškas tradicijas ir papročius, reikia ne tik gilinti ir plėsti mokinių žinias apie įvairias mūsų tautai brangias šventes, bet ir kartu su mokiniais jas džiugiai ir gyvai švęsti; ne tik išmokyti Lietuvos istoriją, bet ir pažinti gimtinę. Todėl labai pravartu organizuoti keliones į istorines tėvynės vietas, taip pat ir į Lietuvos liaudies buities muziejų Rumšiškėse, kuris rengia edukacines programas, supažindinančias su prose-nelių sodybomis, buitimi, namų ruošos darbais, žaidimais, darbo įrankiais. „Siekiant puoselėti tautinį, religinį ir kultūrinį krašto tapatumą, būtų tikslinga išsaugoti ir senąsias krašto kapines. Į šią veiklą gali įsitraukti ir mokiniai. Vien Pamario krašte žinomos 393 veikiančios ir jau neveikiančios kapinės. Atgimimo laikotarpiu kai kurios iš senųjų kapinaičių buvo sutvarkytos ir prižiūrimos, tačiau dabar vėl užmirštos ir paliktos pamažu nykti.“ (R. Saulevičienė)

Istorinių savo gimtojo miesto ar kaimo vietų lankymas, puoselėjimas, pažintis su dar gyvais tautos istorijos liudininkais skatins paauglius bendrauti su vietos bendruomene, įsitraukti į gyvenvietėje ar mieste veikiančių organizacijų veiklą, aktyviai prisidėti prie Lietuvos tūkstantmečio programos renginių.

Ugdomi mokinių pasiekimai pagal Bendrąsias programas (2008)

Nuostatos

- Vertinti krikščioniškosios kultūros pasiekimus.
- Mylėti tėvynę Lietuvą.
- Saugoti gamtą.
- Būti atviram ir kritiškam.

Gebėjimai

- Skirti savo tautos ypatumus, vertinti jos praeities žygdarbius, puoselėti idealus.
- Puoselėti tautiškumą ir pilietiškumą.
- Aktyviai saugoti gimtojo krašto istorinį, kultūrinį paveldą.
- Bendrauti su vyresniosios kartos žmonėmis, išlaikiusiais gražias lietuvių tradicijas, menančiais tautai svarbius įvykius.

Žinios ir supratimas

- Suprasti savo ir kitų kultūrų paveldo reikšmę.
- Apibūdinti savo tautos ypatumus.
- Apmąstyti tėvynės praeitį, idealus.
- Žinoti mūsų tautai svarbias asmenybes ir mokytis iš jų.

1. Laikas bėga, bet praeitis išlieka

I. Projekto tikslas:

Skatinti mokinius susipažinti su Lietuvos ir tėviškės paveldu, svarbiausiomis istorijos datomis ir istorinius įvykius menančiais pastatais, aikštėmis, gatvėmis, kitomis istorinėmis vietomis ir šventėmis.

II. Uždaviniai:

- Organizuoti istorinių žinių viktoriną „Lietuviais esame mes gimę“.
- Surengti pažintinę ekskursiją „Krikščioniškasis mūsų kraštas“.
- Prižiūrėti Grinkiškio miestelyje esančius knygnešių, žydų kapus, Skausmo kalnelį.
- Lietuvos tūkstantmečio proga organizuoti šventinį koncertą „Lietuva brangi“.
- Sukauptą patirtį įprasminti tęsiant gražią lietuvišką tradiciją – svarbiausias datas įamžinti pasodinant medžius.

III. Numatoma veikla:

- Akcija – želdinių sodinimas „Lietuvos tūkstantmečio ažuolynas“.
- Istorinių žinių konkursas „Lietuvos istorijos puslapius verčiant“.
- Skausmo kalnelio, knygnešių ir žydų kapų tvarkymas ir priežiūra.
- Piešinių konkursas ir paroda „Gimtinė ant mano delno“.
- Istorinius įvykius atskleidžiančios medžiagos ekspozicija „Ką mena istorijos puslapiai?“ mokyklos muziejuje.
- Viktorina „Lietuviais esame mes gimę“.
- Literatūrinė-muzikinė kompozicija „Lietuva brangi“.
- Baigiamoji projekto dalyvių diskusija-apskritas stalas „Laikas bėga, bet praeitis išlieka“.
- Pranešimas „Mes žinom savo istoriją“.
- Mokyklos muziejuje susistemintos medžiagos pristatymas miestelio ir mokyklos bendruomenei.
- Ekskursija „Lietuva – piliakalnių kraštas“.

IV. Laukiami rezultatai:

- Parengta ekspozicija mokyklos muziejuje „Ką mena istorijos puslapiai?“
- Surengta piešinių paroda „Gimtinė ant mano delno“.
- Suorganizuotas šventinis koncertas „Lietuva brangi“.
- Ekskursijos „Lietuva – piliakalnių kraštas“ aprašymas su nuotraukomis.
- Sudarytas nuotraukų albumas, mokyklos muziejuje parengta ekspozicija „Mūsų krašto istorijos randai“.
- Įrengtas žaliasis skverelis „Lietuvos tūkstantmečio skveras“.
- Sutvarkytos Grinkiškio miestelio ir jo apylinkių istorinės vietos.

Projektą parengė:

Radviliškio rajono Grinkiškio Jono Poderio vidurinės mokyklos direktoriaus pavaduotoja ugdymui *Aurelija Blėdienė*.

2. Lietuvos kraštotyros paveldas ir kultūrų sandūra

I. Projekto tikslas:

Skatinti mokinius domėtis gimtojo krašto ir Lietuvos kultūros paveldo vertybėmis, jas puoselėti.

II. Uždaviniai:

- Sudaryti sąlygas praktiškai išbandyti senuosius lietuvių amatus.
- Rinkti vietas gyventojų pasakojimus apie seniau švęstas kalendorines šventes.
- Ugdyti mokinių kūrybingumą ir kultūrinį sąmoningumą.

III. Numatoma veikla:

- Išvyka į Lietuvos liaudies buities muziejų Rumšiškėse, dalyvavimas muziejaus rengiamose programose: „O kai aš pas močiutę buvau“ ir „Duona ne vėju ateina“.
- Senųjų kaimo gyventojų atsiminimų apie kalendorines šventes rinkimas.
- Surinktos medžiagos sutvarkymas, apipavidalinimas.
- Surinktos medžiagos pristatymas Advento vakaronės metu.
- Išvyka į Lietuvos liaudies buities muziejų Rumšiškėse, dalyvavimas edukacinėse programose: „Lino kelias“ ir „Diena senojoje pradžios mokykloje“.

IV. Laukiami rezultatai:

- Mokiniai įgis daugiau žinių apie lietuvių liaudies papročius, buitį, apeigas.
- Įgytas žinias mokiniai kūrybiškai taikys rengdami šventes mokykloje.

Projektą parengė:

Kaišiadorių rajono Antakalnio pagrindinės mokyklos mokytojos *Rasa Aleksejūnaitė* ir *Virginija Unguraitienė*.

3. Bendraukime ir bendradarbiaukime visi

I. Projekto tikslas:

Ugdyti jaunimo norą pažinti gimtojo rajono ir apylinkių istoriją, suvokti dvasines ir kultūrinės vertybes.

II. Uždaviniai:

- Skatinti mokinius domėtis savo gimtojo krašto istorinėmis vietomis, žymiomis asmenybėmis.
- Domėtis žymių žmonių biografijos faktais, remiantis sektiniais pavyzdžiais ugdyti dorovines vertybes ir stengtis jomis grįsti savo gyvenimą.
- Šiuo projektu prisidėti prie Lietuvos tūkstantmečio programos įgyvendinimo, daugiau bendrauti su parapijos ir kaimo bendruomene.
- Skatinti bendradarbiauti etikos ir tikybos pamokas pasirinkusius mokinius.

III. Numatoma veikla:

- Pagalba Caritas organizacijos nariams.
- Išvyka į Guronis.
- Kelionė į senąsias kapines ir apleistų kapų tvarkymas.
- Pokalbis su gimtojo krašto senbuviais apie čionykštį garsų kunigą V. Melkūną, čia veikusią pradinę mokyklą.
- Pagalba parapijos bažnyčiai.
- Kelionė į Vilniaus arkikatedrą.
- Bendradarbiavimas su Kalvių parapijoje veikiančia organizacija „Vilties tiltas“.
- Kelionė į Kernavę.
- Pagyvenusių žmonių lankymas.
- Dalyvavimas gegužinėse pamaldose.
- Pažintinė kelionė į Lietuvos liaudies buities muziejų Rumšiškėse.
- Mokyklos bendruomenės vakaronė, projekto apibendrinimas.
- Nuotraukų ir kraštotyrinės medžiagos eksponavimas, kelionių aprašų aptarimas, aplanko rengimas.
- Straipsnio vietos laikraščiu rašymas.
- Projekto rezultatų pristatymas internetiniame mokyklos puslapyje.

IV. Laukiami rezultatai:

- Mokiniai turės galimybę geriau pažinti savo gimtąjį kraštą.
- Bendraus ir bendradarbiaus su vietos bendruomene, parapijoje veikiančiomis organizacijomis, parapijos klebonu.
- Sąmoningai įsitrauks į Lietuvos tūkstantmečio programai skirtus renginius.
- Projekte dalyvaujantys mokiniai ragins ir kvies organizuojamuose renginiuose dalyvauti jaunesnių ir vyresnių klasių mokinius.
- Glaudžiau bendradarbiaus etikos ir tikybos pamokas pasirinkę mokiniai.
- Mokiniai bendruomenėje jausis svarbūs, džiaugsis matydami savo veiklos rezultatus, turės galimybę tęsti savo pradėtą veiklą.

Projektą parengė:

Kaišiadorių rajono Kalvių pagrindinės mokyklos tikybos ir technologijų mokytoja *Aušra Subačienė*.

4. Šiaulių krašto paveldas pasitinkant Lietuvos tūkstantmetį

I. Projekto tikslas:

Puoselėti gimtojo krašto papročius ir tradicijas.

II. Uždaviniai:

- Puoselėti Šiaulių krašto papročius.
- Sudominti mokinius krikščioniškosiomis tradicijomis.
- Skatinti mokinius domėtis Šiaulių krašto paveldo vertybėmis, jas saugoti.
- Ugdyti mokinių kūrybingumą ir kultūrinį sąmoningumą.

III. Numatoma veikla:

- Šiaulių dienos minėjimas.
- Rašinių konkursas „Šiaulių vardą aš nešioju širdyje“.
- Fotografijos darbų paroda: „Šiaulių kraštas šiandien“.
- Susitikimas su Šiaulių krašto poetais.
- Koncertas „Dovana Šiauliams“.
- Kraštotyrinių darbų ir piešinių konkursas-paroda.
- Akcija „Tvarkome Kryžių kalną“, susitikimas su vienuoliais pranciškonais.
- Krašto pažinimo diena. Piligriminis žygis į Kryžių kalną, dalyvavimas šv. Mišiose vienuolyne.
- Senųjų miesto kapinių tvarkymas.
- Konferencija „Šiaulių krašto vingiais“.
- Pleneras „Piešiu Lietuvą“.
- Akcija „Mes – Lietuvos vaikai“.
- Projekto apibendrinimas.
- Sveikinimas Lietuvai.
- Lietuvos tūkstantmečio šventė.

IV. Laukiami rezultatai:

- Šio projekto įgyvendinimas skatins mokyklos bendruomenę pažinti savo kraštą, jo paveldą, krikščioniškąsias vertybes ir tradicijas.
- Išvykos, talkos, kraštotyros darbai, edukacinė veikla ugdys mokinių meilę Šiaulių kraštui.
- Mokinių aktyvi veikla įprasmins svarbios datos – Lietuvos vardo tūkstantmečio – minėjimą.

Projektą parengė:

Šiaulių „Romuvos“ pagrindinės mokyklos tikybos ir etikos mokytojos *Violeta Dališanskienė* ir *Violeta Višniauskienė*.

5. Paslapingoji žemė

I. Projekto tikslas:

Skatinti mokinius domėtis Pamario krašto paveldo vertybėmis, jas puoselėti.

II. Uždaviniai:

- Aplankyti ir tyrinėti Pamario krašto kapines.
- Mokyti bendrauti su įvairių pažiūrų ir nuomonių žmonėmis.
- Mokyti kelionių metu įveikti įvairias kliūtis ir sunkumus.
- Sisteminti surinktą medžiagą ir informaciją, mokyti ją pristatyti visuomenei.

III. Numatoma veikla:

- Renkama medžiaga ir pasirenkami lankytini objektai.
- Buriama mokinių grupė, dalyvausianti projekte.
- Numatomi veiklos etapai:
 - Instruktažas apie saugų elgesį.
 - Konkrečios medžiagos rinkimas apie numatytas aplankyti kapines.
 - Susipažinimas su turima medžiaga apie lankytinus objektus.
 - Kelionė į pasirinktas lankytinas vietas.
 - Užduočių paskirstymas mokiniams.
 - Informacijos apdorojimas.
 - Medžiagos pateikimas spaudai, pristatymas mokyklos bendruomenei.

IV. Laukiami rezultatai:

- Mokiniai geriau susipažins su gimtuoju kraštu, jo istorija, gyventojais.
- Labiau domėsisi, gerbs, puoselės ir neleis išnykti šio krašto kultūros vertybei – kapinėms.
- Išmoks bendrauti ir spręsti kelionėse iškilusius keblumus, pažins vieni kitus.
- Lavins gebėjimą apdoroti sukaupią informaciją.

Projektą parengė:

Šilutės Martyno Jankaus pagrindinės mokyklos tikybos vyresnioji mokytoja *Rolanda Saulevičienė* ir etikos mokytoja *Rita Zdanevičienė*.

6. Kazimiero dvasia gyva

I. Projekto tikslas:

Ugdyti tautinį, religinį, kultūrinį tapatumą ir pasididžiavimą tėvyne Lietuva, jos istorija ir asmenybėmis.

II. Uždaviniai:

- Įtraukti mokinius į jų galimybes ir poreikius atitinkančią konkrečią veiklą, dalytis tikėjimu ir kitomis dorybėmis.
- Siekti, kad tikėjimo pažinimas taptų gyvenimo, elgesio ir veiklos norma.
- Padėti įžvelgti religinius gyvenimo ir istorijos bruožus.
- Padėti suvokti ateities vilties kryptį ir prasmę.
- Organizuoti turiningą mokinių laisvalaikį.

III. Numatoma veikla:

- Edukacinis renginys „Žymiausi Lietuvos dvasininkai“.
- Medžiagos apie Lietuvos dvasininkus rinkimas ir sisteminimas.
- Pažintinė ekskursija po Vilniaus bažnyčias: Katedrą, Šv. Kazimiero, Šv. Onos, Šv. apaštalų Petro ir Povilo, Aušros Vartų, Švč. Marijos, Gailestingumo Motinos, koplyčią.
- Susitikimas su Vilniaus arkivyskupu.
- Pažintinė ekskursija po Kauno bažnyčias: Šv. arkangelo Mykolo (Igulos), Kristaus Prisikėlimo, Kardinolo V. Sladkevičiaus ir Maironio kapų lankymas.
- Susitikimas su Pažaislio vienuolyne gyvenančiomis vienuolėmis kazimierietėmis.
- Dviejų dienų pažintinė ekskursija į Šiluvos ir Tytuvėnų bažnyčias, Kryžių kalną, Palangą ir Kretingą.
- Susitikimas su Kretingoje gyvenančiais vienuoliais.
- Išvyka į Marijampolę, apsilankymas Marijampolės bažnyčioje, palaimintojo J. Matulaičio tėviškėje Lūginės kaime.
- Susitikimas su Vilkaviškio vyskupu.
- Išvyka į Pivašiūnus, į Žolinės atlaidus, prie stebuklingojo Švč. Mergelės Marijos paveikslų.
- Išvyka prie Pivašiūnų ežero kartu su kitais maldininkais.
- Išvyka į Šiluvą.
- Sukauptos medžiagos sisteminimas, knygos-aplanko apie žymiausius Lietuvos dvasininkus parengimas.
- Kvalifikacinis seminaras dorinio ugdymo mokytojams, projekto „Kazimiero dvasia gyva“ sklaida.
- Šventinis renginys – Šv. Kazimiero gimimo dienos minėjimas.
- Šventinis renginys „Jie gyvi tarp mūsų“, skirtas pagerbti mirusius mokyklos mokytojus ir mokinius.
- Advento ir kalėdinių giesmių popietė „Sveikas, Jėzau gimusis!“

IV. Laukiami rezultatai:

- Mokiniai susipažins su Lietuvos dvasininkais, jų gyvenimu, nuveiktais darbais, bažnyčiomis.
- Mokiniai turiningai praleis laisvalaikį, dalyvaus religinių švenčių renginiuose, rinks, sistemins informaciją.
- Projektas bus pristatytas mokyklos bendruomenei, vyks patirties sklaida mokinių ir jaunimo organizacijoms, dorinio ugdymo mokytojams.
- Bus parengta kvalifikacinė programa „Kazimiero dvasia gyva“.

Projektą parengė:

Alytaus Putinų vidurinės mokyklos katalikų tikybos mokytoja metodininkė *Vydonė Pangonytė*.

7. Pažinkime kraštą per žmogų

I. Projekto tikslas:

Skatinti mokinius domėtis gimtojo krašto praeitimi, kultūros paveldo vertybėmis, jas puoselėti, bendrauti su įdomiomis asmenybėmis.

II. Uždaviniai:

- Ugdyti socialinius įgūdžius ir toleranciją.
- Mokyti gražiai ir prasmingai bendrauti su vyresniosios kartos atstovais.
- Rinkti atsiminimus apie miesto papročius, krikščioniškas tradicijas, švietimą, kultūrą.
- Teikti praktinę pagalbą garbaus amžiaus žmonėms.

III. Numatoma veikla:

- 7–8 klasių mokinių grupių sudarymas. Supažindinimas su projektu.
- Ryšių su įdomiais miesto gyventojais užmezgimas.
- Mokinių grupelių susitikimai su miestelėnais.
- Atsiminimų apie gimtojo miesto praeitį, kultūrą, žmonių papročius ir tradicijas rinkimas.
- Reikalingos pagalbos buityje teikimas garbaus amžiaus žmonėms.
- Advento vakaronė.
- Stendų, filmuotos medžiagos rengimas. Straipsnių mokyklos laikraščiui rašymas.
- Vakaronė.
- Projekto pristatymas mokyklos bendruomenei. Paroda.
- Straipsnių apie susitikimus su gimtojo krašto asmenybėmis rašymas Anykščių rajono spaudoje.
- Bendra projekto dalyvių ekskursija į Lietuvos liaudies buities muziejų Rumšiškėse arba Lietuvos nacionalinį muziejų.

IV. Laukiami rezultatai:

- Pagarba vyresniesiems.
- Nuoširdus bendravimas.
- Domėjimasis gimtinės praeitimi.
- Surinktos medžiagos panaudojimas ugdymo procese.
- Projekto tęsą kitais metais, kviečiant daugiau įdomių asmenybių, įtraukiant kitas mokinių grupes.

Projektą parengė:

Anykščių Jono Biliūno gimnazijos etikos mokytoja *Regina Budreikaitė*, katalikų tikybos mokytojos *Neringa Augustinavičienė* ir *Alvyra Tuskenienė*.

8. Lietuvos žmonės, kuriais mes didžiuojamės

I. Projekto tikslas:

Pažinti garsias savo kaimo, miestelio, šalies asmenybes.

II. Uždaviniai:

- Paraginti mokinius rinkti informaciją, atskleidžiančią garsių Lietuvos žmonių darbus, kūrybą, visuomeninę veiklą ir t. t.
- Padėti mokiniams atskleisti švietėjų, daraktorių, gydytojų, bažnyčių ir ligoninių rėmėjų, kunigų, visuomenės veikėjų, meno ir gamtos puoselėtojų, tėvynės gynėjų, politikų, verslo pradininkų, diplomatų, sportininkų, išradėjų, jūrininkų, lakūnų asmenybės žavesį ir jų puoselėtas vertybes.
- Suburti mokykloje 7–8 klasių mokinius, skatinant juos rinkti informaciją, kurią meniškai (pvz., komiksais) apipavidalintų.
- Pristatyti mokyklos, miestelio, rajono bendruomenei paauglių sukurtus darbus.
- Suorganizuoti geriausiai pavykusių kūrybinių mokinių darbų pristatymą.
- Suteikti galimybę platesnei visuomenei susipažinti su kūrybiniais mokinių darbais.
- Labiausiai pasisėkusių darbų autorius apdovanoti.

III. Numatoma veikla:

- Mokytojai ir mokiniai raštu supažindinami su projektu.
- Mokytojai ir mokiniai dalyvauja seminare „Nacionalinio komikso kūrimo galimybės dorinio ugdymo pamokose“.
- Seminaro dalyviai susipažįsta su komiksų atsiradimo istorija, piešimo technika. Užsiėmimų metu pateikiama glausta informacija apie įvairius Lietuvos istorijos laikotarpius, žymių asmenybių įtaką dvasiniam Lietuvos paveldui.
- Paaugliai skatinami nuodugniau domėtis savo miestelio, rajono žmonių žygdarbiais, kūryba, visuomenine veikla.
- Mokiniai renka ir sistemina informaciją apie pasirinktus herojus.
- Komiksų kūrimas. Mokiniai dirba individualiai ir grupėmis.
- Mokiniai pristato savo darbus mokykloje, vietos bendruomenėje. Žemesniųjų klasių mokiniams parengia trumpą programėlę apie pasirinktus herojus.
- Paauglių sukurti komiksai siunčiami vertinimo komisijai. Geriausių darbų autoriai pakviečiami į kūrybines dirbtuves, čia organizatoriai svečius supažindina su žymių Lietuvos žmonių biografijomis, pagal kurias reikės sukurti komiksus ir juos išradingai pristatyti. Renginio pabaigoje – darbų vertinimas, apdovanojimas. Mokinių darbai pristatomi visuomenei.
- Vasaros stovyklų, iškylų metu nuodugniau susipažįstama su pasirinktų herojų darbais, kūryba.
- Projekto metu surinktą informaciją, kūrybinius darbus mokiniai pateikia vietos kraštotyros muziejams.

IV. Laukiami rezultatai:

- Mokiniai, rinkdami medžiagą apie žymius Lietuvos žmones, patys atras sektinus jų asmenybių bruožus.
- Praplės Lietuvos istorijos žinias.
- Apipavidalindami surinktą informaciją, pristatydami savo komiksus, paaugliai patirs bendravimo ir kūrybos džiaugsmą.
- Mokiniai pagal komikso siužetą sukurs trumpą vaidinimą, pristatymą, reportažą parodys žemesniųjų klasių mokiniams.
- Mokykloje ir vietos bendruomenėje, mokytojų padedami, surengs sukurtų komiksų parodą.
- Geriausiai pavykusių komiksų autoriai susitiks bendroje šventėje.
- Prasmingiausi, subtiliausiai apipavidalinti komiksai bus pristatyti platesnei visuomenei.

Projektą parengė:

Anykščių rajono Kavarsko vidurinės mokyklos tikybos ir etikos mokytoja *Neringa Vilkytė-Augustinavičienė*.

9. Lietuvos žmonės, kuriais mes didžiuojamės

I. Projekto tikslas:

Ugdyti mokinių tautinį, religinį, kultūrinį tapatumą ir pasididžiavimą tėvyne Lietuva, jos istorija ir asmenybėmis.

II. Uždaviniai:

- Supažindinti mokinius su poeto A. Strazdo asmenybe.
- Bendradarbiauti su kitų mokyklų mokiniais.
- Padėti mokiniams aktyviai mokytis.
- Gerinti mokinių ir mokytojų santykius.

III. Numatoma veikla:

- Projekto pristatymas.
- Mokyklos muziejaus lankymas ir čia sukauptos istorinės medžiagos apie A. Strazdą stebėjimas ir aptarimas.
- Adomo Petrausko muziejaus Uoginių kaime (Kupiškio raj.) lankymas, žinių apie A. Strazdą kaupimas.
- Surinktos medžiagos apibendrinimas.
- Susitikimas su parapijos klebonu.
- Parodėlės pristatymas mokyklos bendruomenei.
- Kelionė kunigo, poeto A. Strazdo keliais.

IV. Laukiami rezultatai:

- Mokiniai geriau susipažins su kunigo, poeto A. Strazdo gyvenimu ir kūryba.
- Aplankys mokyklą, kuri taip pat pavadinta A. Strazdo vardu, susipažins su šios mokyklos mokiniais ir mokytojais.
- Pagal surinktą medžiagą bus parengtas stendinis pranešimas ir pristatytas mokyklos ir gyvenvietės bendruomenei.
- Sukaupta medžiaga praturtins mokyklos muziejų.

Projekta parengė:

Panevėžio rajono Karsakiškio Strazdelio pagrindinės mokyklos tikybos vyresnioji mokytoja *Sandra Pribušauskienė*.

10. Religinės kultūros puoselėtojas, kunigas ir poetas Kazimieras Vaičionis

I. Projekto tikslas:

Pažinti Lietuvos kultūrą per poeto, kunigo Kazimiero Vaičionio gyvenimą ir veiklą.

II. Uždaviniai:

- Surinkti medžiagą apie Panemunėlio parapijos veiklą XX a. pirmoje pusėje ir viduryje.
- Sukaupiti medžiagą apie kraštiečių kunigą Kazimierą Vaičionį.
- Padėti atgaivinti parapijos veiklą.

III. Numatoma veikla:

- Numatomos veiklos aptarimas su 7–8 klasių mokiniais.
- Medžiagos apie Panemunėlio parapijos veiklą XX a. ir K. Vaičionio gyvenimo faktus rinkimas.
- Rinkti K. Vaičionio poeziją, giesmių tekstus ir vertimus iš latvių kalbos.
- Aplankyti K. Vaičionio kunigavimo vietas – Kalesninkus, Švenčionis, Pabradę, Turgelius, Paberžę ir Ceikinius.
- Pristatyti apibendrintą medžiagą bendruomenei.
- Parengti lankstinuką apie kunigo Kazimiero Vaičionio gyvenimą ir veiklą.

IV. Laukiami rezultatai:

- Mokiniai susipažins su Kazimiero Vaičionio poezija.
- Apžvelgdami Kazimiero Vaičionio kunigavimo aplinkybes, mokiniai supras tvirto tikėjimo svarbą, siekiant užsibrėžto tikslo.
- Sustiprės mokinių tikėjimas.
- Įgytomis žiniomis ir patirtimi mokiniai dalsysis su kitais mokiniais ir parapijos bendruomene.
- Mokiniai noriai domės kitų kraštiečių: M. Kubiliūtės, J. Tūbelio, J. Tunaičio, A. Tindžiulio – gyvenimu ir veikla.

Projektą parengė:

Rokiškio rajono Panemunėlio pagrindinės mokyklos katalikų tikybos mokytoja *Virginija Mikalauskienė*.

Tolerancijs. Gerumo akcijs

Tolerancija. Gerumo akcijos

Aktualumas. Visavertiškai asmenybė gali formuotis tik demokratinėje valstybėje, kurioje skatinama tolerancija etninėms, religinėms grupėms ir pagarba žmogaus teisėms nuo jo prasidejimo iki mirties. „Tolerancijos idėja šiandien gana populiari ir dažnai deklaruojama įvairiuose dokumentuose bei programose, nuolat aptariama žiniasklaidos, tačiau ją įgyvendinti nėra taip paprasta, kaip paskelbti kilnų šūkį ar priimti naują įstatymą. Tolerancijos problema kviečia mus visus kūrybinėms paieškom ir pokyčiams, nuolat aiškinantis tolerancijos turinį, ribas ir įgyvendinimo galimybes vis sparčiau besikeičiančiame pasaulyje.“ (O. Asačiova) Būti tolerantiškam nereikia, kad turime toleruoti net ir blogį. Tolerantiškas žmogus pakantus ir kantrus tiems, kurių pažiūros ar gyvenimo skiriasi nuo jo paties. Krikščionybė kviečia gerbti žmogų, nors ir nepritarant jo elgesiui.

Lietuvos visuomenė skatinama integruoti neįgaliuosius į įvairiapusę veiklą pagal jų galimybes, bet, kad integracija vyktų, pirmiausia kiekvienas asmeniškai turėtų išmokyti priimti žmones, turinčius negalią, o to mokytis galime nuo vaikystės. Susitikimai su neįgaliais bendraamžiais ar vienišais pagyvenusiais žmonėmis ugdo gebėjimą bendrauti, dovanoti ir priimti dovanas, būti tolerantiškus, skleisti gerumą. Kad gyvenimas būtų šviesesnis, neužtenka vien toleruoti kitus ir kitokius; dar reikia jautrumo, pagalbos šalia esančiam vienišam, sergančiam, stokojančiam žmogui. Paaugliai, turėdami galimybę daryti labai konkrečius gerus darbus, pasijus galintys keisti pasaulį, daryti jį geresnį.

Ugdomi mokinių pasiekimai pagal Bendrąsias programas (2008)

Nuostatos

- Gerbti žmogų, su kuriuo bendrauji, rodyti jam dėmesį.
- Vertinti solidarumą.
- Gerbti asmens teises.
- Rodyti aktyvią pilietinę poziciją, ginant žmogaus ir vaiko teises.
- Tolerantiškai vertinti žmonių įsitikinimus, bet ugdytis atsparumą blogiui.
- Gerbti kitų tikėjimų, tautybių žmones, jų pažiūras ir papročius.
- Suvokti bendrystę su žmonėmis kaip laimės sąlygą.

Gebėjimai

- Mokėti tartis arba derėtis dėl įsitikinimų, išklausti kitą.
- Mokėti dalytis ne tik mintimis, bet ir daiktais.
- Branginti ir stiprinti pozityvius santykius su žmonėmis, mokytis priimti žmones tokius, kokie jie yra.
- Suvokti kitos tautos simbolius ir istorinį kontekstą.
- Atpažinti asmens teisių pažeidimo atvejus, aktyviai ieškoti pagalbos, kai pažeidžiamos mano ar kito teisės.
- Būti pilietiškai aktyviam.
- Viešai pasakyti savo nuomonę, argumentuotai kritikuoti.
- Analizuoti tolerancijos svarbą, jos ribas, bendraujant su kitų pažiūrų žmonėmis.

Žinios ir supratimas

- Paaiškinti, kad teisės neegzistuoja be pareigų ir kito teisės ne mažiau svarbios nei mano teisės.
- Apibrėžti ir pakomentuoti sąvoką tolerancija.
- Žinoti ne tik lietuvių, bet ir kitų tautų tradicijas, papročius ir kultūrinį savitumą.
- Suprasti nesavanaudiškos meilės svarbą žmogui.
- Suvokti, kad kiekvienas žmogus vertingas, neatsižvelgiant į jo tautybę, sveikatą, amžių ir lytį.
- Apibūdinti meilės sau, kitiems, Dievui būtinumą ir suderinamumą.

11. Būkime tolerantiški

I. Projekto tikslas:

Ugdyti brandžią ir atsakingą pilietinę bendruomenę, puoselėjančią toleranciją.

II. Uždaviniai:

- Formuoti teigiamą ugdytinių požiūrį į kitaip mąstantį žmogų.
- Padėti suvokti tolerancijos svarbą žmogaus gyvenime.
- Mokyti išsakyti savo nuomonę nenaudojant smurto, agresijos.
- Mokyti analizuoti, aktyviai diskutuoti, spręsti atsirandančias problemas.
- Daugiau sužinoti apie žymius Lietuvos žmones.
- Ugdyti religinę, tautinę toleranciją.
- Sudaryti sąlygas mokiniams aktyviai ir įdomiai praleisti laisvalaikį.

III. Numatoma veikla:

- Medžiagos apie įvairias religijas rinkimas, naudojantis internetu, bendraujant su kitas religijas išpažįstančiais žmonėmis, lankant jų maldos vietas.
- Medžiagos apibendrinimas, pabrėžiant tautinę, religinę toleranciją, pristatymas mokyklos bendruomenei.
- Etikos ir tikybos pamokų metu nagrinėti temas: „Pakeisti kitą“, „Elgesio motyvai“, „Laisvė“, „Asmeninė nuomonė ir mąstymo stereotipai“, „Tolerancija“, „Jaunimo kultūra“.
- Tolerancijos dienos minėjimas. Gamindami iš popieriaus įvairias rankytes mokiniai geriau suvoks, kad visi įvairaus amžiaus, pažiūrų ir skirtingą patirtį turintys žmonės yra vertingi.
- Advento popietė bažnyčioje. Mokiniai bus skatinami susikaupti, atsiprašyti tų, kuriuos įžeidė, buvo nepakančius kitų nuomonei, susimąstyti apie savo gyvenimo vertę ir vertybes.
- Pokalbis apie Kūčių vakarienę. Mokiniai prisimins lietuvių liaudies tradicijas ir papročius.
- Sausio 13-osios minėjimas – susitikimai su kovotojais už Lietuvos laisvę.
- Bėgimas laisvės ir gyvybės taku, skirtas prisiminti didvyrius, žuvusius už Lietuvos laisvę.
- Akcija „Visi skirtingi – visi lygūs“. Mokinių bendravimas su miesto bendruomene, siekiant formuoti pakantumą turintiems kitą nuomonę ir įsitikinimus.
- Veiklos apibendrinimas ir aptarimas. Nuotraukų albumo išleidimas.

IV. Laukiami rezultatai:

- Mokiniai suvoks, kad žmonės, turintys skirtingą nuomonę ir gyvenseną, yra ne mažiau vertingi.
- Mokiniai daugiau sužinos apie žymius Lietuvos žmones.
- Bendravimas su išsilavinusiomis, puoselėjančiomis krikščioniškąsias vertybes asmenybėmis padės ugdyti teigiamas mokinių savybes.
- Bus išleistas nuotraukų albumas apie projektą.
- Bus glaudžiau bendradarbiaujama su kitų klasių mokiniais.

Projektą parengė:

Šiaulių Aukštabaliai vidurinės mokyklos direktoriaus pavaduotoja ugdymui *Kristina Umbražūnienė*.

12. Kultūrų ir tradicijų sandūra įvairiose religinėse ir tautinėse bendruomenėse

I. Projekto tikslas:

Ugdyti tautinę, religinę toleranciją ir skatinti daugiatautės kultūros dialogą.

II. Uždaviniai:

- Išvykų, švenčių ir susitikimų metu ugdyti tautines, religines, kultūrines vertybes, jas pažinti ir puoselėti.
- Skatinti mokinius pažinti gimtojo krašto kultūrą ir tradicijas, domėtis jomis.
- Surinkti medžiagą apie tautines ir religines Lietuvos bendruomenes, parengti aplanką ir pristatyti mokyklos bendruomenei.

III. Numatoma veikla:

- Organizaciniai darbai, komandos subūrimas, veiklos aptarimas, projekto tikslų ir uždavinių pristatymas.
- Pirminis medžiagos rinkimas susipažįstant su tautinėmis ir religinėmis Lietuvos bendruomenėmis, ryšių užmezgimas.
- Susitikimai su tautinėmis ir religinėmis Telšių bendruomenėmis.
- Surengti advento ir kalėdinę popietę „Advento papročiai Lietuvoje“ mokyklos bendruomenei.
- Dalyvavimas Telšių dekanato dienoje, skirtoje Lietuvos tūkstantmečiui, kartu su mokiniais iš viso Telšių dekanato.
- Išvyka į Vilnių ir Trakus. Apsilankymas religiniuose centruose: stačiatikių vienuolyne, liuteronų bažnyčioje, sinagogoje, unitų bažnyčioje, evangelikų bažnyčioje.
- Surinktos medžiagos aptarimas, apipavidalinimas, aplanko parengimas.
- Surinktos medžiagos pristatymas mokyklos bendruomenei. Projekto aptarimas ir apibendrinimas.

IV. Numatomi rezultatai:

- Mokiniai pažins kitų tautų gyvenimo būdą, požiūrį į pasaulį.
- Susipažins su įvairių tautų istorija, kultūriniu paveldu, tautinėmis vertybėmis.
- Mokiniai užmegs asmeninius ryšius, įgis bendravimo kultūros ir patirties.
- Augs mokinių pasididžiavimas Tėvyne, jos istorija ir asmenybėmis.
- Projekto metu surinkta medžiaga bus naudojama dorinio ugdymo pamokose.

Projektą parengė:

Telšių „Germanto“ vidurinės mokyklos etikos mokytoja *Nijolė Lidikauskienė*, katalikų tikybos mokytoja *Kristina Dargevičienė*.

13. Būkime tolerantiški

I. Projekto tikslas:

Ugdyti mokinių kūrybingumą, kultūrinį sąmoningumą, iniciatyvą ir toleranciją.

II. Uždaviniai:

- Ugdyti mokinių kūrybingumą.
- Mokinių kūrybinius darbus išleisti knygele „Mano pasaulis“.
- Susitikti su Kauno neigalaus jaunimo užimtumo centro dainuojamosios poezijos grupės „Šviesa“ vaikais.
- Pabendrauti su vietiniais neigaliais žmonėmis, pasidalyti jų džiaugsmais ir rūpesčiais.
- Parengti filmuotą renginio medžiagą.

III. Numatoma veikla:

- Kalėdinės programėlės „Sveikas, Jėzau gimusi“ rengimas ir pristatymas.
- Piešinių, keramikos darbų, eilėraščių kūrimas ir paroda.
- Mokinių kūrybos darbų knygelės „Mano pasaulis“ išleidimas.
- Popietė „Priimk kitokį“. Dalyvauja Kauno neigalaus jaunimo centro vaikai. Klausydamiesi giesmių, eilėraščių, žiūrėdami vaidinimą ir patys rodydami meninę programėlę, mokiniai išmoks bendrauti su neigaliais žmonėmis, susipažins su jų kūryba, buitimi. Vaikai pasidalyt patirtimi su neigaliais bendraamžiais, parodys jiems savo darbų parodėlę, padovanos leidinį – savo kūrybos knygelę „Mano pasaulis“.

IV. Projekto rezultatai:

- Mokiniai, rengdami programėlę, piešdami ir lipdydami iš molio ugdyt savo meninius gebėjimus.
- Mokiniai išmoks būti atlaidesni, dėmesingesni, jautresni, tolerantiškesni vieni kitiems ir aplinkiniams.

Projektą parengė:

Radviliškio rajono Pociūnėlių pagrindinės mokyklos tikybos ir etikos mokytoja *Aldona Poškevičienė*.

14. Visi mes skirtingi, tačiau lygiateisiai

I. Projekto tikslas:

Mokinių tolerancijos ugdymas.

II. Uždaviniai:

- Supažindinti mokinius su vaiko teisėmis.
- Mokyti vaikus naudotis savo teisėmis, nepažeidžiant ir gerbiant kitų asmenų teises.
- Plėsti mokinių akiratį supažindinant su įvairiomis kultūromis.

III. Numatoma veikla:

- Projekte dalyvaujantys mokiniai suskirstomi į dvi grupes.
- Pirmosios grupės mokiniai renka išsamią medžiagą ir remdamiesi ja parengia pranešimus apie tautinių Lietuvos mažumų – lenkų, rusų, totorių, žydų – istoriją, religiją, papročius, žymias asmenybes, nacionalinius drabužius, virtuvę.
- Antrosios grupės mokiniai susipažįsta su svarbiausiais tarptautiniais ir Lietuvos Respublikos dokumentais, reglamentuojančiais vaikų teises, ir šia tema parengia pranešimą.
- Abiejų grupių pranešimai pristatomi mokyklos bendruomenei.
- „Kultūrų savaitės“ renginių organizavimas ir vedimas. „Kultūrų savaitės“ – tai renginių, kurių metu mokiniai pristatys įvairių tautų kultūrą, t. y. skaitys pranešimus, rengs parodas, koncertus, ciklas. Renginiai atviri, skirti ne tik mokyklos bendruomenei, bet ir svečiams iš tautinių, religinių miesto bendruomenių ir visiems besidomintiems.
- Organizuojamas rašinių ir piešinių konkursas-paroda tema „Visi mes skirtingi, tačiau lygiateisiai“.
- Ekskursija maršrutu Kernavė – Trakai – Vilnius. Mokiniai susipažįsta su Lietuvos tautinių mažumų istorijos ypatumais.
- Dalyvavimas tarptautinėje mokslinėje praktinėje konferencijoje, skirtoje vaiko teisėms, Rygoje (Latvija).

IV. Laukiami rezultatai:

- Mokiniai įgis žinių vaiko teisių klausimais.
- Mokiniai nuodugniau susipažins su kitomis kultūromis.
- Mokiniai išmoks tolerancijos vienas kito atžvilgiu, sumažės konfliktų etniniu pagrindu.
- Mokiniai įgis pranešimų rengimo, pristatymo, bendravimo ir bendradarbiavimo patirties.
- Surinkta medžiaga, įgytos žinios ir patirtis įgalins paauglius sėkmingai dalyvauti kituose projektuose ir seminaruose.

Projektą parengė:

Kauno Aleksandro Puškino vidurinės mokyklos etikos mokytoja ekspertė *Irina Stanislovavičienė*.

15. „Mylėkite vieni kitus, kaip aš jus mylėjau“ (Jėzus Kristus)

I. Projekto tikslas:

Ugdyti religinę toleranciją, mokinių kūrybingumą ir visuotines vertybes.

II. Uždaviniai:

- Atsižvelgiant į liturginių metų laikotarpius ir šventes, vykdyti įvairias gerumo akcijas.
- Ugdyti mokinių solidarumą su vargstančiais, sergančiais, kenčiančiais, vienišais žmonėmis.
- Supažindinti mokinius su įvairiomis religijomis, bendrauti su jų atstovais.

III. Numatoma veikla:

- Kelionė į Šiluvą kartu su vienišais žmonėmis.
- Popietė-diskusija: „Ar Helovinas – lietuvių tradicija?“ (minint Vėlines ir Visus Šventuosius).
- Neprižiūrimų kapų tvarkymas.
- Vienišų senelių lankymas ir pagalba jiems (vieną kartą per mėnesį).
- Advento laikotarpiu surengti gerumo akciją „Ant debesies sėdėjo Angelas Baltas“.
- Draugiškiausio mokinio rinkimai.
- Organizuoti vienišų senelių nuvežimą į bažnyčią prieš Šv. Kalėdas ir Šv. Velykas.
- Vakaronė „Trys Išminčiai“ (ekumeninis susitikimas).
- Gavėnia. Septynių savaitių gerumo akcija „Gerumas mus vienija“.
- Baigiamoji konferencija (nuveiktų darbų apibendrinimas).

IV. Laukiami rezultatai:

- Mokiniai teiks altruistinę pagalbą nesėkmės ištiktajam.
- Rengdami Gerumo akcijas, projekto dalyviai suvoks geranoriškumo svarbą, bendravimo džiaugsmą, atsakomybę ir pareigą rūpintis vienišais žmonėmis, teikti pagalbą.
- Bendradarbiaudami, darniai ir tikslingai dirbdami suvoks žmogiškųjų vertybių prasmę kasdieniame gyvenime.

Projekta parengė:

Jonavos Justino Vareikio pagrindinės mokyklos direktoriaus pavaduotoja ugdymui *Ona Kukliauskienė*, tikybos mokytoja metodininkė *Irena Beinorienė*, etikos mokytoja metodininkė *Vida Lukoševičiūtė*.

16. Priimk kitą ir kitokį

I. Projekto tikslas:

Ugdyti mokinių draugiškumą, gebėjimą priimti neįgaliuosius ir bendrauti su jais, rodyti jiems dėmesį ir supratimą.

II. Uždaviniai:

- Keisti išankstines savo nuostatas apie neįgaliuosius.
- Puoselėti geranoriškumą, skatinti bendradarbiauti etikos ir tikybos dalykų mokytojus ir šiuos dalykus pasirinkusius mokinius.
- Kviesti dalyvauti Gerumo akcijose visus 7–8 klasių ir vyresnius mokinius.
- Mokyti švęsti religines šventes ir dalytis šventiniu džiaugsmu kartu su neįgaliaisiais.
- Ugdyti kultūrinį ir religinį mokinių sąmoningumą, pažinti kai kurias istorines Lietuvos vietas.

III. Numatoma veikla:

- Pirmasis projekto dalyvių (7–8 klasių mokiniai ir neįgalūs jų bendraamžiai) dalyvaus visose projekto veiklose) susitikimas – pasidalijimas lūkesčiais.
- Pažintinė kelionė „Palydime išskrendančius paukščius“.
- Advento vakaras: tradicijos, šventimas ir dovanos.
- Popietė „Meilė turi daug veidų“.
- Vakaronė „Šv. Kazimieras – Lietuvos globėjas“.
- Gavėnios susikaupimo popietė.
- Pažintinė kelionė „Pasitikime pavasarį kartu“.
- Baigiamasis susitikimas, veiklos rezultatų aptarimas ir įvertinimas.

IV. Laukiami rezultatai:

- Mokytojai, įgyvendinantys projektą, padidins savo kompetenciją ugdyti mokinių krikščioniškas vertybes, pratęs darbą ateityje.
- Mokiniai išmoks bendrauti su neįgaliaisiais, pažins savo savybes ir galimybes, atskleis savo talentus.
- Mokiniai užmegs tarpusavio ryšius, kurie padės ugdyti tolerantiškumą ir skatins skleisti gerumą.
- Bus parengtas nuotraukų stendas ir vaizdo medžiaga apie bendrą veiklą.

Projektą parengė:

Kauno Juozo Urbšio vidurinės mokyklos kapelionas Bažnytinės teisės daktaras *Pedro Pich*.

17. Būkime tolerantiški

I. Projekto tikslas:

Organizuoti turiningą veiklą, siekiant ugdyti mokinių tolerantišką savimonę, sudarant sąlygas tenkinti vaikų pažinimo, lavinimosi, kūrybos ir saviraiškos poreikius.

II. Uždaviniai:

- Ugdyti mokinių pakantumą kitai mąstančiajam, nebūtinai pritariant jo nuomonei.
- Organizuoti bendravimo įgūdžių užsiėmimus.
- Mokyti būti tolerantiškus visiems žmonėms, nepaisant rasės, lyties, tautybės, tikybos ir kultūros.
- Ugdyti mokinių kūrybingumą ir kultūrinį sąmoningumą.
- Organizuoti šviečiamąjį darbą apie tolerancijos problemas šiuolaikiniame pasaulyje.

III. Numatoma veikla:

- Diskusija „Kas yra tolerancija?“
- Mokinių anketavimas siekiant išsiaiškinti, kiek jie yra tolerantiški kitiems žmonėms.
- Nepakantumo apraiškos ir būdai joms pašalinti.
- Apsilankymas Klaipėdos žydų bendrijoje. Stendo parengimas.
- Apsilankymas armėnų bendrijoje. Stendo parengimas.
- Apsilankymas Slavų kultūros muziejuje. Stendo parengimas.
- Piešinių konkursas „Esame tolerantiški!“, kuriame dalyvaus 5–8 klasių mokiniai.
- Apsilankymas Mažosios Lietuvos muziejuje.
- Pažintinė mokomoji ekskursija į Trakus, pažintis su karaimų bendrija. Stendo parengimas.
- Susitikimas su ukrainiečių bendrijos atstovais. Stendo parengimas.
- Konferencija „Būkime tolerantiški!“, kurioje mokiniai apibendrins projektinę veiklą.

IV. Laukiami rezultatai:

- Mokiniai įgis žinių apie toleranciją.
- Projekto dalyviai geriau pažins save.
- Mokiniai išmoks pažinti nepakantumo apraiškas, remdamiesi asmenine patirtimi pateiks siūlymų, kaip spręsti nepakantumo problemas.
- Projekto dalyviai susipažins su judėjų tikėjimu, papročiais ir tradicijomis.
- Projekto dalyviai susipažins su armėnų, karaimų, ukrainiečių bendrijomis, istorija, religija ir papročiais.
- Mokiniai susipažins su slavų kultūra, papročiais.
- Piešdami mokiniai perteiks savo požiūrį į toleranciją.

Projektą parengė:

Klaipėdos „Gabijos“ pagrindinės mokyklos etikos mokytoja *Oksana Asačiova*.

18. Gerumo niekada nebus per daug

I. Projekto tikslas:

Siekti, kad gerų darbų darymas taptų gyvenimo, elgesio ir veiklos norma – Dievo ir artimo meile.

II. Uždaviniai:

- Įtraukti mokinius į konkrečią jų galimybes bei poreikius atitinkančią veiklą.
- Sužinoti, kokia parama yra reikalinga vietos bendruomenės nariams ir pagal galimybes ją teikti.
- Padėti mokiniams suvokti gerumo reikšmę ir jausmus, kurie kyla skleidžiant gėrį.
- Mokyti tinkamai reikšti savo nuomonę ir jausmus įvairiomis aplinkybėmis.
- Skatinti mokinius priimti tinkamus sprendimus, ieškoti palankios išeities susidūrus su visokiomis blogio apraiškomis.
- Skatinti mokinius kritiškai vertinti savo, bendraamžių ir vyresniųjų žmonių poelgius.
- Mokyti atpažinti gėrį ir blogį.
- Supažindinti mokinius su elgesio modeliu, skatinančiu gerumą, atjautą, empatiją.
- Stiprinti savarankiškumą, atsakomybės už savo poelgius jausmą.
- Paskatinti vertinti ir nebijoti atskleisti savo ir kitų unikalumą, ugdyti autonomiškumą.
- Ugdyti pasitikėjimą savimi.
- Mokyti geriau pažinti ir suprasti save ir kitus.

III. Numatoma veikla:

- Atliekamas koordinacinis darbas, siekiant surasti partnerius projektui įgyvendinti: vaikų globos namus, senelių prieglaudą, globos ir užimtumo centrus, vietos bendruomenę.
- Informacinės medžiagos apie projektą rengimas ir skelbimas.
- Paskaitos apie gerumą mokyklos bendruomenei.
- Informacijos apie stokojančius bendruomenės gyventojus rinkimas ir pagalba jiems (padėti namų ruošoje, sukaupti ir sunėsti malkas, pagaminti valgyti, skalbti drabužius, tvarkyti namus ir kt.).
- Labdaros akcijų organizavimas.
- Savanoriškas darbas senelių prieglaudose, vaikų globos namuose, šventinių programėlių rengimas.
- Ažuoliukų sodinimas mokyklos teritorijoje.
- Kalėdinių, velykinių dovanėlių, sveikinimų ruošimas ir dalijimas vienišioms bendruomenės nariams.
- „Gerumo knygos“ pristatymas.

IV. Laukiami rezultatai:

- Sustiprės mokinių teigiamas požiūris į save.
- Stokojantys ir sunkiai sergantys bendruomenės nariai sulauks realios pagalbos ir paramos.
- Sustiprės vietos bendruomenės narių ir mokyklos bendruomenės ryšys.
- Mokiniai įgis patirtį, rodančią, kad gerumas padeda įsisaugoti asmenišką santykį su esama situacija ir kad nėra nei gerų, nei blogų jausmų. Bus ugdomas emocinis intelektas.
- Lavės socialinio bendravimo įgūdžiai, padedantys užmegzti geresnius, abipusiu pasitikėjimu grįstus ryšius su kitais žmonėmis.
- Mokiniai įgis patirties, kaip bendrauti su socialiai remtiniais, beglobiais žmonėmis.
- Sustiprės socialiniai ir intelektualiniai įgūdžiai, skatinantys ir padedantys pačiam ieškoti sprendimų įvairiomis sudėtingomis situacijomis.

Projektą parengė:

Kalvarijos savivaldybės Jungėnų pagrindinės mokyklos etikos mokytoja *Nijolė Bendaravičiūtė*.

19. Tikėjimas. Viltis. Meilė

I. Projekto tikslas:

Ugdyti(s) toleranciją, kito žmogaus atjautą.

II. Uždaviniai:

- Ugdyti mokinių gebėjimą kritiškai vertinti ir analizuoti šiuolaikinio gyvenimo problemas.
- Mokyti tolerancijos, pakantumo kitokiems.
- Integruoti dorinio ugdymo idėjas į kitų mokomųjų dalykų turinį.
- Sudaryti sąlygas ir ugdyti mokinių poreikį aktyviai dalyvauti mokyklos ir vietos bendruomenių veikloje.
- Ugdyti gebėjimą suprasti kitus ir rodyti jiems dėmesį.
- Mokyti ieškoti informacijos.
- Skatinti kūrybingumą ir išmonę.

III. Numatoma veikla:

- Klasių valandėlės dorovės temomis pagal programą „Per Grožį Gėrio link“.
- Psichologinis tyrimas „Ar esame tolerantiški?“
- Filmo „Prieš parskrendant į žemę“ žiūrėjimas ir aptarimas.
- Lietuvos savanorių kapų lankymas.
- Kalėdinis vaidinimas „Angelų pasakos“ mokyklos pradinukams, Specialiosios mokyklos mokiniams.
- Kalėdiniai sveikinimai Vaikų globos namų auklėtiniais, Specialiosios mokyklos mokiniams, neįgaliesiems.
- Užgavėnių šventė Vaikų globos namų ir Specialiosios mokyklos auklėtiniais.
- Pavasarinis apleistų kapų tvarkymas.
- Velykinė labdaros akcija mokykloje „Bendraamžiai – bendraamžiams“.
- Velykiniai suvenyrų gaminimas Vaikų globos namų, Specialiosios mokyklos auklėtiniais.
- Susitikimas su Caritas organizacijos nariais.
- Išvyka į Šiluvą.
- Susitikimas su Žmonių su negalia draugijos atstovais.
- Akcija „Uždek žvakelę ant apleisto kapo“.
- Buvusių mokyklos mokytojų ir mokinių kapų lankymas.
- Rašinių konkursas „Graži tu, mano brangi Tėvyne“.
- Gerumo akcija „Dovanoju Tau šypseną“.
- Išvyka į Pažaislio vienuolyną.

IV. Laukiami rezultatai:

- Mokiniai aktyviau ir noriau įsitrauks į mokyklos gyvenimą ir jos teigiamo įvaizdžio kūrimą.
- Pamokose ir kultūriniuose renginiuose įgyvendindami kūrybinius savo sumanymus mokiniai patirs džiaugsmą.
- Daugelio dorinio ugdymo temų integracija į mokomųjų dalykų turinį atvers daugiau galimybių ugdyti mokinių bendravimo ir bendradarbiavimo etiką bei kultūrą, puoselėti savitarpio pagalbos, garbingumo, atsakomybės ir tolerancijos nuostatas.
- Mokiniai geriau suvoks krikščioniškas vertybes.
- Pagerės dvasinė mokinių sveikata.
- Susiformuos darnus tėvų, pedagogų ir mokinių požiūris į dorovines nuostatas.

Projektą parengė:

Ukmergės Užupio vidurinės mokyklos mokytojos *Sigutė Žiedelienė* ir *Virgilija Markevičienė*.

20. Būkime tolerantiški: pasaulis priklauso ne tik man

I. Projekto tikslas:

Siekti, kad tolerancijos kitokiam žmogui ugdytas taptų mokyklos bendruomenės narių gyvenimo dalimi.

II. Uždaviniai:

- Skatinti 7–8 klasių mokinių iniciatyvą, kūrybingumą, ugdyti toleranciją šalia esančiam.
- Ugdyti mokinių kultūrinį tapatumą ir sąmoningumą.
- Skatinti mokinių demokratinio gyvenimo įgūdžius.
- Suteikti galimybę patirti sėkmę skatinant mokinių savigarbą pozityvia veikla.
- Skatinti visuotinių vertybių suvokimą.
- Mokyti rūpintis silpnesniu, ugdyti bendruomeninio gyvenimo įgūdžius.
- Bendradarbiauti su vietos bendruomene ir įvairiomis organizacijomis.

III. Numatoma veikla:

- 7–8 klasių mokiniams organizuojami susitikimai su Klaipėdos miesto Dvasinės pagalbos jaunimui centro savanoriais. Aktyviausiai projekte dalyvaujantys mokiniai pasirengs savanorystei mokykloje ir kitais metais vykdys projektą žemesnėse klasėse.
- Mokinių susitikimai su kitos rasės, tautybės, religijos, vyresnio amžiaus žmonėmis, dvasininkais.
- Projekto dalyviams ir jų mokytojams kviestiniai lektoriai ves konfliktų valdymo mokymus.
- Lankydami vyresnio amžiaus žmones, mokiniai bus skatinami suvokti visuotines vertybes, įvairinti savo laisvalaikį, bendrauti ir bendradarbiauti, užjausti silpnesnį, padėti reikalingam pagalbos.
- Aktyviausių projekto dalyvių išvyka į Kelmės rajono Kražių miestelį.
- Spektaklio draugiškumo tema kūrimas ir rodymas mokyklos bendruomenei ir projekto partneriams.
- Informacijos apie projektą pateikimas mokyklos interneto puslapyje, stende, laikraštyje.

IV. Laukiami rezultatai:

- Bendruomenė taps tolerantiškesnė.
- Mokiniai gerbs vyresnį ir silpnesnį žmogų.
- Mokiniai taps kūrybingesni.

Projektą parengė:

Klaipėdos Gedminų pagrindinės mokyklos vyresnioji socialinė pedagogė, etikos mokytoja *Jūratė Bagdonaitė-Pašilienė* ir tikybos vyresnioji mokytoja *Reda Kadžiulienė*.

3

Gyuybē, šeima ir asmenybēs raida

Gyvybė, šeima ir asmenybės raida

Aktualumas. Psichologė Rasa Krikščiūnienė pastebi, kad ugdymo procese daugiausia laiko skiriame mokymui(si) rašyti ir skaityti, dorinio ugdymo pamokose (taip pat ir kitų dalykų bei papildomojo ugdymo veikloje) per mažai nagrinėjame gyvenimą šeimoje, o juk šeimoje įgyjami religinės, tautinės, kultūrinės tolerancijos, tapatumo, kūrybingumo ir kultūrinio sąmoningumo pradmenys, ugdomos pagrindinės ir pirminės moralinės nuostatos. Pamokų metu kartu su visais mokiniais aptarti šeimos problemas neetiška (gali nejaukiai pasijusti mokiniai, kurių šeimoms aptariamoms problemoms tuo metu skaudžios ir aktualios, reikalingos pozityvaus sprendimo). Mokinių šeimoms spręsti problemas galėtų padėti projektinė veikla, kurios metu paaugliai gali tarsi iš šalies pažvelgti į šeimą, įvertinti joje slypinčią meilės versmę ir apmąstyti iškylančius sunkumus. Šeima ir gyvybė yra dvi neatsiejamoms vertybėms. Tik suvokdami gyvybę kaip dovaną, mokėsime ją branginti ir saugoti.

Projekto „Pagrindinių dorybių ugdymas paauglystės laikotarpiu“ autorės teigia, kad, kai vaikas mokomas suvokti kas yra „galima“ ir „negalima“, „svarbu“ ir „nesvarbu“, išugdomas pagrindinių dorybių – išmintingumo ir teisingumo – suvokimo principas. Ugdant šeimoje tvirtumą, susivaldymą, meilę ir pagarbą vienas kitam, vaikai perima šias dorybes ir jomis vadovaujasi tolesniame savo gyvenime. Paauglystės metais suformuotos moralinės vertybės išsaugomos ir stiprinamos. Suaugęs žmogus mokosi spręsti problemas remdamasis savo išmintimi, gebėjimu susivaldyti, tvirtumu ir kitomis dorybėmis, kurios nėra duoti, bet išsiugdyti dalykai.

Ugdomi mokinių pasiekimai pagal Bendrąsias programas (2008)

Nuostatos

- Branginti šeimą kaip vertybę.
- Vertinti gyvybę.
- Vertinti bendruomeniškumą.
- Siekti įvairių kartų sutarimo.
- Norėti tobulėti.
- Pažinti save ir vertinti save pozityviai.
- Vertinti sveiką gyvenseną.

Gebėjimai

- Mokėti pagrįsti nuostatą ginti gyvybę.
- Praktikuoti sveiką gyvenseną.
- Rodyti pagarbą šeimos nariams, rūpintis jais, vertinti nepamainomą genetinį šeimos ryšį, taikiai spręsti kylančius konfliktus.
- Puoselėti, saugoti dabartinės savo šeimos gražiąsias tradicijas.
- Analizuoti požiūrį į šeimą šiandienėje visuomenėje, vadovaujantis Katalikų Bažnyčios mokymu.
- Suprasti, kokios svarbios yra dvasinės vertybės, ir jų siekti.
- Ugdytis dorybes.

Žinios ir supratimas

- Išmanyti, kuo grindžiama šeimos egzistencija, kokie yra ir turėtų būti santykiai su tėvais, tarpusavio supratimas, kas yra paveldima ir kas šeimoje įgyjama.
- Suprasti, kad elgesio kultūra formuojasi šeimoje.
- Apibūdinti darnios šeimos svarbą.
- Žinoti savo priedermes ir teises.
- Žinoti, kokie yra galimi konfliktai, konstruktyvūs jų sprendimo būdai.
- Apibūdinti, kokios moralinės dorybės padeda gyventi oriai.
- Suprasti Katalikų Bažnyčios mokymą apie neįkainojamą žmogaus gyvybės ir gyvenimo vertę.

21. Ginčų mokyklėlė „Išminties grūdai“

I. Projekto tikslas:

Puoselėti šeimoje įgytus religinės, tautinės, kultūrinės tolerancijos, tapatumo, kūrybingumo ir kultūrinio sąmoningumo pradmenis, prirėikus – koreguoti.

II. Uždaviniai:

- Iš įvairių informacijos šaltinių (Šventojo Rašto, vadovėlių, žiniasklaidos) rinkti informaciją apie šeimą.
- Formuoti(s) išmintingą šeimos narių priedermių suvokimą.
- Mokyti konstruktyviai spręsti kylančias problemas.
- Mokyti(s) diskutuoti, ginčyti, išsakyti savo nuomonę, ją apginti.

III. Numatoma veikla:

- Mokiniamis iš anksto paskelbiamos susitikimų temos ir diskusijos (filosofavimo, ginčo, debatų) organizavimo (vyksmo) laikas. Numatomos susitikimų temos:
 1. Tautinio charakterio bruožai. Žmonija neatsimena savęs be šeimos. Pažintinės išvykos į istorines vietas, reprezentuojančias atskirus Lietuvos tūkstantmetės istorijos amžius (pvz., piliakalniai, pilkapiai, dvarai, maldos namai, įvairių tautų žmonių kapai, kiti kultūros ir gamtos paminklai). Prisimenami istoriniai tautos įvykiai, kurie galėjo turėti įtakos lietuvių charakterio formavimuisi. Išryškinami išskirtiniai lietuvių charakterio bruožai: darbštumas, vaišingumas, polinkis į melancholiją, tvarkingumas ir kt.
 2. Šeimos vertybės, jų kaita. Išvyka į bažnyčias ar parapijos namus, susitikimai su dvasininkais, įvairiais įdomiais žmonėmis, liudijančiais šeimos vertybių sampratą, jos kaitą. Ginčai neformalioje aplinkoje.
 3. Šiandieninė šeimos samprata. Išvyka į artimiausią Šeimos centrą, susitikimas su jo darbuotojais. Ginčai neformalioje aplinkoje. „Grafinis analogijos vaizdavimas“ (šeimos samprata anksčiau ir dabar: panašumai ir skirtumai).
 4. Šeimos narių priedermės. „Įvairių perspektyvų schema“ (Mano požiūris į... Vaidmuo: poreikiai, problemos), „Diskusijos tinklas“.
 5. Problemos, jų sprendimo būdai. Šeimynykščių stebėjimas: ką veikia, ką sako, ką apie tai mano kiti, vaiko požiūris.
- Mokiniai, atsižvelgdami į savo poreikius, savarankiškai ar klasės auklėtojų, mokytojų paskatinti renkasi, kurioje (ar visose) diskusijose dalyvaus.
- Po diskusijų mokiniams sudaroma galimybė individualiai pasikalbėti, konsultuotis.
- Kiekvienai temai nagrinėti „pasirenkant išminties grūdų“ galima burti skirtingas mobilias mokinių, kuriems analizuojama tema aktuali, grupes.
- Užsiėmimai pagal galimybes ir numatytus metodus vyksta neformalioje aplinkoje (išvykos į istorines seniūnijos vietas, bažnyčią ir t. t.).

IV. Laukiami rezultatai:

- Mokiniai mokės argumentuotai išsakyti savo mintis, tolerantiškai ir pagarbiai išklausyti kito nuomonę.
- Susirinkę iš įvairių informacijos šaltinių žinių, jas įsisąmoninę, modeliuos savo būsimos šeimos gyvenimą.
- Sugėbės suprasti šeimos, kurioje jie auga, problemas, realiai jas vertinti ir spręsti (koreguoti savo būsenas).
- Kitais mokslo metais bus buriamos naujos grupelės: 5–6 klasėse – „Išminties grūdėliai“, 9–10 (1–2 gimnazijos) klasėse – „Išminties daigai“, organizuojamas tėvų švietimas.

Projektą parengė:

Kupiškio rajono Subačiaus gimnazijos psichologė *Rasa Kriškėčiūnienė*.

22. Šeima – geroji naujiena trečiajam tūkstantmečiui

I. Projekto tikslas:

Padėti suprasti, kad šeima suteikia ir puoselėja žmogaus gyvybės dovaną, kurią kūdikystės, vaikystės ir vėlesniais gyvenimo tarpsniais vaikas kultūriškai įvaldo ir doroviškai įsmenina.

II. Uždaviniai:

- Siekti, kad mokiniai jaustų asmeninę vertę.
- Skatinti mokinius suvokti asmenines savo priedermes artimiesiems, šeimos nariams.
- Ugdyti mokinių atsakomybę, toleranciją.
- Padėti suvokti gyvybės vertę.
- Siekti, kad mokiniai, lankantys tiek etikos, tiek tikybos pamokas, bendradarbiautų, siektų bendro tikslo.
- Pateikti tinkamai ugdančių vaikų šeimų pavyzdžių.

III. Numatoma veikla:

- Projekto pristatymas mokyklos bendruomenei ir projekto partneriams.
- Akcija „Šalia manęs – žmogus“.
- Mokinių kūrybos projektas „Mano šeima“.
- Rašinių ir piešinių konkursas „Mano ateities šeima“.
- Mokymai mokiniams, tėvams, mokytojams.
- Trišalė diskusija (vaikai, tėvai, mokytojai).
- Parapijos ir seniūnijos šeimų lankymas, pagalba joms.
- Sporto šventė.
- Susitikimai su specialistais.
- Diskusija „Teatro forumas“.
- Kultūrinė šeimų šventė, skirta šeimos dienai.

IV. Laukiami rezultatai:

- Mokiniai įgis nuostatas stiprinti šeimos vertybes, gerbti artimą ir padėti jam.
- Tėvams ir mokiniams bus suteikta galimybė reikšti savo mintis.
- Tėvai mokysis turiningai praleisti laiką su savo vaikais, supras vaikų brendimo ypatumus.
- Renginiuose bus įtvirtinama nuostata, kad linksmintis galima ir nevartojant psichoaktyvių medžiagų.

Projektą parengė:

Kelmės rajono Užvenčio Šatrijos Raganos vidurinės mokyklos vyresnioji etikos ir katalikų tikybos mokytoja
Gražina Vileikienė.

23. Pagrindinių dorybių ugdymas paauglystės laikotarpiu

I. Projekto tikslas:

Skatinti mokinius gyvenime pasirinkti tai, kas teisinga, moralu, dora ir gera.

II. Projekto uždaviniai:

- Supažindinti mokinius su keturiomis pagrindinėmis dorybėmis (išmintingumu, teisingumu, tvirtumu, susivaldymu), perteikiant Bažnyčios mokymą.
- Išsiaiškinti šių dorybių vertingumą ir svarbą asmenybės raidos procese.
- Organizuoti dviejų dienų rekolekcijas Jaunimo dvasinio ugdymo centre Šiluvoje.

III. Numatoma veikla:

- Mokyklose rengiami 4 užsiėmimai, kurių metu mokiniai supažindami su pagrindinėmis dorybėmis: išmintingumu, teisingumu, tvirtumu, susivaldymu, taikant aktyvius ugdymo metodus.
- Mokiniais pateikiamos individualios užduotys, kurias atlikę mokiniai savo darbus pristato klasės bendruomenei.
- Mokyklos mokinių susitikimas su kitos mokyklos mokiniais (keturi bendri dorybių ugdymosi susitikimai).
- Rekolekcijos Šiluvoje.
- Apibendrinimas. Refleksija.

IV. Laukiamas rezultatas:

- Mokiniai supras, kaip svarbu moraliai elgtis ir prisiimti atsakomybę už savo veiksmus.

Projektą parengė:

Kauno rajono Akademijos Ugnės Karvelis gimnazijos ir Kauno „Versmės“ vidurinės mokyklos tikybos mokytoja metodininkė *Julė Vakietienė* ir tikybos vyresnioji mokytoja *Lina Brazienė*.

24. Ką darai, tuo ir tampi

I. Projekto tikslas:

Ugdyti mokinių charakterį formuojančias dorybes.

II. Uždaviniai:

- Skatinti mokinių atsakomybę, sąžiningumą, patikimumą, pagarbą, drąsą, rūpestingumą, teisingumą kasdieniame mokyklos gyvenime, popamokinėje veikloje ir šeimoje.
- Kartu su mokiniais ieškoti pozityvių tarpusavio bendravimo pavyzdžių.
- Ugdyti mokinių gebėjimą bendrauti ir bendradarbiauti su įvairiais žmonėmis.
- Ugdyti mokinių toleranciją kitių mąstantiems ir gyvenantiems žmonėms.

III. Numatoma veikla:

Kiekvieną mėnesį mokykloje rengiami įvairūs renginiai, skirti ugdyti(s) konkrečią dorybę.

ATSAKOMYBĖ

- Viktorina „Mokyklos vidaus darbo taisyklės“, kurios metu mokiniai prisimins ir atnaujins savo žinias apie elgesį mokykloje.
- Klasės taisyklių kūrimo konkursas. Mokiniai sukurs, atnaujins klasės taisykles, pagrįstas bendravimo ir bendradarbiavimo principais, išmoningai jas apipavidalins ir pristatys visai mokyklai.

SAŽINĖ

- Tyrimas „Ar esu sąžiningas“. Tyrimo atlikimas, rezultatų analizė ir paskelbimas.
- Sąžiningiausio mokinio rinkimai. Kiekviena klasė turės užduotį mėnesį stebėti savo klasės draugus, išnagrinėti įvairias tikroviškas situacijas ir išrinkti sąžiningiausią klasės mokinį.
- Sąžiningumo apraiškos atvejai mokykloje ir seniūnijoje. Mokiniai bendraus su savo tėvais, seneliais ir užrašys įvairius sąžiningumo pasireiškimo atvejus miestelyje. Darbo grupė išnagrinės visus aprašytus atvejus ir išrinks sąžiningiausią žmogų seniūnijoje. Nominantas bus pakviestas į baigiamąjį renginį, apdovanotas.

PATIKIMUMAS

- Įvairių pasitikėjimą ugdančių žaidimų popietė.
- Paskaita-diskusija „Pasitikėjimas savimi, kitais ir Dievu“ tėvams ir mokiniams.
- Piešinių, rašinių, fotografijų konkursas „Mano geriausias draugas“. Mokiniai fotografuos, pieš savo geriausią draugą, kurs apie jį rašinį. Komisija išrinks geriausius darbus, nugalėtojus apdovanos. Bus parengta darbų ekspozicija mokykloje.

PAGARBA

- Tolerancijos pamokos. Mokytojai supažindins mokinius su tolerancijos sąvoka, aptars konkrečias gyvenimiškas situacijas. Tai tampa ypač aktualu Lietuvoje daugėjant kitos rasės ir tikėjimo žmonių.
- Pagarba gimtojo krašto praeičiai – filmo kūrimas apie lankytinas vietas, kultūros paminklus.
- Pagarba savo seneliams ir močiutėms, tautos tradicijoms ir papročiams. Advento vakaronės metu mokiniai mokysis įvairių liaudies papročių ir tradicijų, žaidimų, susipažins su šio regiono Kūčių papročiais.

DRĄSA

- Filmą „Prieš parskrendant į žemę“ peržiūra ir aptarimas.
- Drąsūs mūsų poelgiai. Drąsiausių mokinių rinkimai. Remiantis mokinių gyvenimiškos patirties pasakojimais išrenkami drąsiausi klasės mokiniai, aprašomi drąsūs jų poelgiai.
- Išvyka į priešgaisrinės saugos tarnybą. Išrinkti drąsiausi klasių mokiniai turės galimybę pabendrauti su gaisrininkais, išgirsti drąsumo ekstremaliose situacijose pavyzdžių.
- Ekskursija į istorines Lietuvos vietas.
- Dailės pleneras „Mūsų bočių takais“. Savo piešiniuose mokiniai perteiks ekskursijoje patirtas akimirkas.

RŪPESTIS

- „Kaimo šviesulio“ rinkimai. Atlikę apklausą, mokiniai rinks „Kaimo šviesulį“ – žmogų, kuris savo gyvenimą grindžia užuojauta, gerumu, meile, jautrumu kitiems žmonėms.
- Susitikimas su „šviesuliu“, pokalbis apie tai, kiek kainuoja gerumas.

TEISINGUMAS

- Susitikimas su rašytoju ar kitu gimtojo krašto žmogumi, menančiu svarbius gimtinės istorinius įvykius.
- Apibendrinamasis renginys „Padėkos diena“, kuriame bus dėkojama visiems, prisidėjusiems prie projekto įgyvendinimo, rėmėjams, tėvams už materialinę ir moralinę pagalbą, bus pagerbti mokyklos darbuotojai, palaikantys švarą ir tvarką mokykloje.

IV. Laukiami rezultatai:

- Mokiniai sukurs, atnaujins klasės taisykles ir stengsis jų laikytis.
- Mokiniai išmoks atlikti tyrimus, juos apibendrinti, analizuoti ir pristatyti draugams.
- Bus sudaryta sąžiningiausių mokinių galerija.
- Surinkti ir užrašyti įvairūs sąžiningumo apraiškos atvejai miestelyje, išrinktas sąžiningiausias žmogus seniūnijoje.
- Vaikai išmoks įvairių pasitikėjimo vienas kitu žaidimų, labiau pasitikės savimi.
- Parengta mokinių darbų ekspozicija mokykloje, apdovanoti geriausių darbų autoriai.
- Mokiniai supras tolerancijos svarbą.
- 7–8 klasių mokiniai sukurs filmą apie žymesnes ir saugotinas seniūnijos vietas.
- Advento vakaronės metu mokiniai išmoks įvairių liaudies papročių ir tradicijų, žaidimų, susipažins su savo regiono Kūčių papročiais.
- Mokiniai suvoks tikros drąsos reikšmę jų pačių gyvenime.
- Mokiniai aplankys istorines Lietuvos vietas – Trakus, Vilnių, Kernavę. Savo piešiniuose užfiksuos patirtas akimirkas, perteiks emocijas.
- Mokiniai pažins žmones, kurie savo gyvenimą grindžia užuojauta, gerumu, meile, jautrumu kitiems žmonėms.

Projektą parengė:

Skuodo rajono Lenkimų Simono Daukanto pagrindinės mokyklos direktoriaus pavaduotoja ugdymui, katalikų tikybos mokytoja *Aleksandra Simutienė*.

25. Gyvybė – brangiausia vertybė

I. Projekto tikslas:

Skatinti mokinių nuostatą puoselėti ir vertinti gyvybę, ugdyti pilietinę drąsą ir iniciatyvą.

II. Uždaviniai:

- Supažindinti mokinius su kitų šalių patirtimi saugant gyvybę.
- Ugdyti mokinių sąmoningumą gyvybės atžvilgiu.
- Stiprinti vietos bendruomenės įvairių narių bendradarbiavimą.

III. Numatoma veikla:

- Vakaronė, kurios metu pristatomi projekto tikslai, uždaviniai ir vykdymo planas, išklausa mokinių, jų tėvų ir kitų bendruomenės narių nuomonė gyvybės klausimais.
- Susitikimas su akušerijos ir ginekologijos skyriaus atstovais.
- Seminaras apie žmogaus gyvybės saugojimą kitose šalyse.
- Ekskursija į Kryžių kalną.
- Paskaita apie gyvybę ir kam ji mums yra duota, ar tikrai mes ją turime branginti.
- Projekto apibendrinimas, rezultatų pristatymas.

IV. Laukiami rezultatai:

- Projektas padės mokiniams ir kitiems bendruomenės nariams labiau vertinti savo ir kitų žmonių gyvybę, saugoti ją.

Projektą parengė:

Vilniaus rajono Bezdonių Julijaus Slovackio vidurinės mokyklos katalikų tikybos vyresnioji mokytoja *Inesa Mackevič.*

26. Gyvybė – pats didžiausias stebuklas

I. Projekto tikslas:

Skatinti mokinius tikėjimo požiūriu svarstyti savo ateities perspektyvas, aptariant žmogaus gyvybę kaip slėpinį ir didžiausią vertybę.

II. Uždaviniai:

- Padėti suvokti, kad gyvybė yra Dievo dovana ir kad kiekvieno žmogaus pareiga ją saugoti.
- Išsiaiškinti vertybių „mirties“ priežastis ir padarinius šių dienų visuomenėje.
- Mokyti išreikšti padėką Dievui ir tėvams už gyvybę.
- Skatinti mokinius užjausti ir globoti ligonius, našlaičius ir vargstančiuosius.
- Bendradarbiauti su vietos bendruomene ir parapija, šviečiant ir teikiant informaciją.

III. Numatoma veikla:

- Projekto pristatymas mokyklos bendruomenei.
- Katechezė „Žmogaus vertės suvokimas“.
- Filmo „Gyvybės stebuklas“ žiūrėjimas.
- Piešinių ir rašinių konkursas.
- Katechezė „Kodėl mes švenčiame Gyvybės dieną“.
- Enciklikos „Evangelium vitae“ pristatymas.
- Lankstinuko „Gyvybės stebuklas“ kūrimas.
- Parašyti straipsnį gyvybės saugojimo tema spaudai ar mokyklos leidžiamam laikraščiui.
- Gydytojų paskaita 7–8 klasių mokiniams apie užsimezgusią gyvybę ir jos išsaugojimą.
- Garvėje sutiktų žmonių, klebono, mokytojų interviu „Koks Jūsų požiūris į gyvybę?“
- Renginyms mokyklos bendruomenei „Gyvybė – didžiausias stebuklas“.
- Dovanėlių daugiavaikėms motinoms gamyba.
- Kilnojamojo stendo „Gyvybė – didžiausias stebuklas“ pristatymas mokyklos ir vietos bendruomenei.

IV. Laukiami rezultatai:

- Mokiniai suvoks ir pajus dėkingumą Dievui už gyvybę ir kiekvieną pragyventą dieną.
- Sužinos Gyvybės Evangelijos tiesas, puoselės pasiaukojančios meilės kitiems jausmą.
- Raginimas kurti naują gyvybės kultūrą, būti „tauta už gyvybę“ ugdyti mokinių dorovingumo ir moralinės atsakomybės jausmą.
- Bendraudami su kitais žmonėmis, mokiniai skleis gyvybės kultūrą.
- Gyvybės dienos šventimas taps bendruomenės tradicija.

Projektą parengė:

Lazdijų rajono Seirijų Antano Žmuidzinavičiaus vidurinės mokyklos tikybos mokytoja *Reda Tarasevičiūtė*.

27. Gyvybė – brangiausia vertybė!

I. Projekto tikslas:

Puoselėti krikščioniškas vertybes, organizuojant turiningą, kūrybingumą ir saviraišką skatinančią veiklą mokiniams.

II. Uždaviniai:

- Organizuoti socialinių įgūdžių užsiėmimus.
- Ugdyti mokinių kūrybingumą ir kultūrinį sąmoningumą.
- Siekti, kad mokiniai suprastų gyvybės reikšmę religiniame kontekste.
- Organizuoti šviečiamąjį darbą vengiant savižudybių.
- Skatinti mokinius domėtis krikščionybės vertybėmis, jas puoselėti.
- Siekti, kad mokiniai suvoktų savo ir kitų žmonių gyvybės vertę.

III. Numatoma veikla:

- Diskusija „Kas yra vertybės? Kokios jos?“
- Mokinių anketavimas siekiant išaiškinti jų vertybes.
- Pokalbis-diskusija „10 Dievo įsakymų“.
- Apsilankymas parapijos bažnyčioje. Pokalbis su kunigu apie gyvybę – brangiausią vertybę.
- Stendo rengimas.
- Socialinių įgūdžių ugdymas.
- Lankstinuko „Kaip padėti draugui, kai jam labai sunku“ rengimas.
- Piešinių konkursas „Gyvybė – brangiausia vertybė“, kuriame dalyvauja 5–8 klasių mokiniai.
- Apskritas stalas „Ką išgyvena žmonės, susirgę nepagydoma liga?“; „Gyvybės branginimas“.
- Išvyka į Kretingos pranciškonų vienuolyną.
- Susitikimas su Klaipėdos Dvasinės pagalbos jaunimui centro darbuotojais. Pokalbis apie galimą pagalbą vaikams.
- Išvyka į Žemaitijos sostinę Telšius.

IV. Laukiami rezultatai:

- Mokiniai įgis žinių apie vertybes, geriau pažins save.
- Projekto dalyviai žinos ir supras Katalikų Bažnyčios mokymą apie gyvybę.
- Mokiniai išmoks atpažinti savižudybės požymius ir grėsmę.
- Mokiniai piešiniuose perteiks savo požiūrį į gyvybės vertę.
- Bus vykdoma savižudybių prevencija.
- Mokiniai bandys suprasti, ką išgyvena žmonės, sergantys nepagydoma liga.
- Projekto dalyviai susipažins su Kretingos pranciškonų vienuolynu ir jo biblioteka, bažnyčios istorija ir nū-diena, sakraliniu paveldu, ikonografinė medžiaga ir asmenybėmis, kurios kūrė šį unikalų Vakarų Lietuvos miestą.
- Mokiniai susipažins su Dvasinės pagalbos centro veikla ir galima pagalba vaikams.
- Plėsis mokinių akiratis.

Projektą parengė:

Klaipėdos „Gabijos“ pagrindinės mokyklos psichologo asistentė, etikos mokytoja *Janina Kriukovskaja*.

4

Dorinis ugdymas ir informacinės technologijos

Dorinis ugdymas ir informacinės technologijos

Aktualumas. Skaitmeninių mokymo(si) objektų, įdomios ir aktualios vaizdinės medžiagos, skirtos etikos ir tikybos mokymui, stygius paskatino Jonavos „Neries“ pagrindinės mokyklos ir Kupiškio rajono Šepetos Almos Adamkienės pagrindinės mokyklos mokytojas sukurti projektus, kuriuose dalyvaudami energija trykštantys ir kūrybingi paaugliai galėtų ne tik užsiimti įdomia veikla – kurti filmus, vėliau juos žiūrėti, aptarti, bet kartu ir praturtinti dorinio ugdymo pamokas. Jonavos „Neries“ pagrindinės mokyklos mokytojos siūlo sukurtas vaizdo pamokas skelbti *YouTube* svetainėje, kad jomis galėtų naudotis tiek rajono, tiek šalies mokytojai (JAV Berklio universiteto patirtis – per 300 val. vaizdo paskaitų paskelbta *YouTube* svetainėje).

Mokiniai galėtų ne tik patys kurti vaizdinę medžiagą, bet ir žiūrėti bei aptarti dokumentinius, meninius filmus ir kai kurias televizijos laidas, tai skatintų juos domėtis Lietuvos ir kitų šalių kultūros dvasiniu ir materialiniu paveldu. Naudojant informacines komunikacines technologijas, atsiranda galimybių veiksmingai integruoti dalį etikos, tikybos, istorijos, geografijos, gimtosios ir užsienio kalbų, informacinių technologijų pamokų.

Ugdomi mokinių pasiekimai pagal Bendrąsias programas (2008)

Nuostatos

- Kitiškai vertinti žiniasklaidą.
- Vertinti kūrybinę žmogaus veiklą.
- Būti džiugiems ir kūrybingiems.

Gebėjimai

- Naudoti informacines technologijas.
- Kurti individualiai ir kartu su kitais.
- Domėtis šiuolaikinių informacijos priemonių naujovėmis, mokėti pasirinkti informaciją.
- Analizuoti ir kitiškai vertinti žiniasklaidos pateikiamą informaciją.

Žinios ir supratimas

- Žinoti, kaip saugiai ir atsakingai naudotis informacinėmis technologijomis.
- Paaiškinti, kaip deramai naudotis informacinėmis technologijomis, praturtinant vidinį savo gyvenimą.

28. Įdomus pažinimo kelias

I. Projekto tikslas:

Sukurti vaizdo pamokų ciklus, skirtus tikybai ir etikai mokytis.

II. Uždaviniai:

- Mokyti mokinius naudotis informacinėmis technologijomis.
- Skatinti tolerantišką požiūrį į kitokį asmenį.
- Ugdyti mokinių kūrybingumą, savarankiškumą ir atsakingumą.
- Puoselėti savęs pažinimo gebėjimus.

III. Numatoma veikla:

- Vaizdo pamokų ciklo „Praeities ir dabarties gijos“ scenarijaus rengimas.
- Vaizdo pamokų ciklo „Praeities ir dabarties gijos“ kūrimas.
- Vaizdo pamokų ciklo „Tolerantiškai priimk žmonių ir tautų įvairovę“ scenarijaus rengimas.
- Vaizdo pamokų ciklo „Tolerantiškai priimk žmonių ir tautų įvairovę“ kūrimas.
- Vaizdo pamokų ciklo „Pažink save, kurk ir tobulėk“ scenarijaus rengimas.
- Vaizdo pamokų ciklo „Pažink save, kurk ir tobulėk“ kūrimas.
- Kompaktinio disko su vaizdo pamokomis rengimas ir dauginimas.
- Vaizdo pamokų skelbimas žiniatinklyje (*YouTube* svetainėje).
- Metodinė praktinė konferencija rajono tikybos ir etikos mokytojams projekto sklaidai.
- Vertinimas.

IV. Laukiami rezultatai:

- Tikybos, etikos mokymo procesas taps veiksmingesnis.
- Padidės mokinių mokymosi motyvacija.
- Bus išplėtotos virtualios erdvės naudojimo mokymui(si) galimybės – elektroniniam mokymui(si), mokymo(si) objektams kaupti.

Projektą parengė:

Jonavos „Neries“ pagrindinės mokyklos etikos mokytoja *Irena Venskūnienė*, katalikų tikybos mokytoja *Regina Určinskienė*, informacinių technologijų mokytoja *Nomeda Urbonavičienė*.

29. Krikščionybė – šiandieninės mūsų kultūros pamatas

I. Projekto tikslas:

Domėtis dvasiniu ir materialiniu Lietuvos, Europos kultūros paveldu žiūrint dokumentinius, meninius filmus, televizijos laidas ir patiems kuriant filmukus.

II. Uždaviniai:

- Mokykloje 7–8 klasių mokiniams įkurti kino filmų, aktualių televizijos laidų ir savos kūrybos filmukų bei fotonuotraukų peržiūros ir aptarimų klubą „Kultūros pamatai“, kuriame bus diskutuojama dorinio ugdymo temomis.
- Integruoti dalį etikos, tikybos, istorijos, geografijos, užsienio kalbos pamokų, nagrinėjant visuotines vertybes.
- Skatinti mokinius, mokytojus ir tėvus bendradarbiauti.
- Skatinti mokinių kūrybingumą.
- Į klubo veiklą įtraukti kitų klasių mokinius, sudarant galimybę klasių valandėlių ar renginių metu naudotis informacinėmis technologijomis.

II. Numatoma veikla:

- Susisteminti visų mokyklos mokytojų turimą mokomąją medžiagą dorinio ugdymo tematika kompaktiniame diske.
- Įkurti klubą „Kultūros pamatai“.
- Bendradarbiauti su kitomis rajono ugdymo bei kultūros įstaigomis, keistis ugdymo medžiaga.
- Suderinti įvairių mokomųjų dalykų teminius planus galimai pamokų integracijai.
- Įsigyti klubo veiklai reikalingas priemones.
- Du kartus per mėnesį rinktis klube „Kultūros pamatai“, kur 7–8 klasių mokiniai pristatys ir aptars savo kūrybą, pačių surinktą arba mokytojo pasiūlytą medžiagą dorinio ugdymo tematika.
- Kartą per dvi savaites pažiūrėti ir aptarti pažintinį kino filmą arba televizijos laidą.

IV. Laukiami rezultatai:

- Mokyklos bendruomenėje atsiras traukos centras, kuriame vaikai ir paaugliai, padedami mokytojų, gautų vaizdžią informaciją įvairiais dorinio ugdymo kausimais.
- Mokiniai patys prisidės prie filmotekos ir fototekos gausinimo.
- Didės mokinių pasitikėjimas savo jėgomis, gerės mokytojų darbo kokybė ugdant aktyvų pilietį.
- Atsiras daugiau galimybių integruoti įvairių dalykų pamokas dorinio ugdymo, pažintiniais ir lavinamaisiais tikslais.

Projektą parengė:

Kupiškio rajono Šepetos Almos Adamkienės pagrindinės mokyklos istorijos, geografijos, etikos mokytoja *Renė Sankauskienė*.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no text or other markings on the paper.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no text or other markings on the paper.

29 projektai paaugliams

Dorinio ugdymo projektai, skirti Lietuvos tūkstantmečiui paminėti

Sudarė *Daiva Sadauskienė* ir *Vilija Zeliankienė*

Redaktorė *Nijolė Šorienė*
Maketavo UAB „Sapnų sala“

2008-12-08. Tiražas 2000 egz.

Išleido Švietimo aprūpinimo centras, Geležinio Vilko g. 12, LT-01112 Vilnius
Spausdino UAB „Sapnų sala“, S. Moniuškos g. 21, LT-08121 Vilnius

